

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**ÖĞRETMENLERİN DİJİTAL YETERLİLİKLERİ İLE
TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Sevinç GÖKMEN

DENİZLİ-2024

T.C.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ

ÖĞRETMENLERİN DİJİTAL YETERLİLİKLERİ İLE TOPLUMSAL
CİNSİYET ALGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Sevinç GÖKMEN

Danışman

Doç. Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN

PROJE ONAY SAYFASI

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı öğrencisi Sevinç GÖKMEN tarafından hazırlanan “Öğretmenlerin Dijital Yeterlilikleri İle Toplumsal Cinsiyet Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN

Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun .....tarih ve ..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Mustafa BULUŞ
Enstitü Müdürü

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Sevinç GÖKMEN

TEŞEKKÜR

Çalıőmam boyunca bilgi ve tecrübelerini benden esirgemeyen kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN'e

Yüksek lisans dönemim boyunca varlığını yüreğimde hissettiğim dostum, kardeőim Tülay TOPDAŐ'a sonsuz teőekkürü borç bilirim.

Sevinç GÖKMEN

ÖZET

Öğretmenlerin Dijital Yeterlilikleri İle Toplumsal Cinsiyet Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Gökmen, Sevinç

Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Proje Danışmanı: Doç. Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN

Ocak 2024, sayfa 62

Dijital yeterlilik, bireylerin dijital teknolojileri etkili bir şekilde kullanma, anlama ve bu teknolojilerle etkileşimde bulunma yeteneğini ifade etmektedir. Dijital yeterlilik, günümüzde iş dünyasında, eğitimde, iletişimde ve sosyal yaşamda önemli bir rol oynamaktadır. Hızla değişen teknolojik ortamda, bireylerin bu yeterliliklere sahip olmaları, daha etkili ve verimli bir şekilde bilgiye ulaşmalarını, iletişim kurmalarını ve çeşitli problemleri çözmelerini sağlamaktadır. Toplumsal cinsiyet algısı ise bireylerin toplumlarındaki cinsiyet rolleri, beklentileri ve normlarıyla ilgili bilincini ifade etmektedir. Bu algılar, bir toplumda kadınlar ve erkekler arasındaki rollerin, sorumlulukların, davranışların ve beklentilerin nasıl tanımlandığını şekillendirmektedir. Çağımızda eğitimde dijital teknolojilerin giderek artan önemi ve toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin sürdürülmesi, öğretmenlerin dijital beceri düzeyleri ile bu eşitsizlikler arasındaki potansiyel ilişkilerin üzerinde durmayı gerektirmektedir.

Bu tez, öğretmenlerin dijital yeterlilik düzeyleri ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişkiyi anlamaya odaklanmaktadır. Çalışma, nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin bir kombinasyonunu kullanarak, öğretmenlerin dijital yeterlilik düzeylerini belirlemek ve toplumsal cinsiyet algıları ile bu yeterlilikler arasındaki ilişkiyi analiz etmektedir. Çalışma üç bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde dijital yeterlilik ile ilgili literatür çalışması yapılmıştır. İkinci bölümde toplumsal cinsiyet algısı ile ilgili literatür çalışması yapılmıştır. Son bölümde ise anket uygulaması süreçleri ve bulguları açıklanmıştır. Çalışmanın tezi; eğitimde dijital beceri gelişimi stratejilerinin, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleriyle mücadelede etkili bir araç olabileceğidir.

Anahtar Kavramlar: Öğretmen, Dijital Yeterlilik, Toplumsal Cinsiyet, Algı İnceleme.

ABSTRACT

Examining the Relationship Between Social and Gender Perception of Teachers'
Digital Competence

Gökmen Sevinc

Department of Education Management Inspection, Planning and

Economics Project Consultant: Assoc. Dr. Zeynep Meral

TANRIOGEN

January 2024, page 44

Digital competence refers to the ability of individuals to use, understand and interact with digital technologies effectively. Digital competence plays an important role in the business world, education, communication and social life today. In a rapidly changing technological environment, the possession of these competencies by individuals enables them to access information, communicate and solve various problems in a more effective and efficient way. On the other hand, gender perception expresses the awareness of individuals about gender roles, expectations and norms in their societies. These perceptions shape how the roles, responsibilities, behaviors and expectations between women and men are deciphered in a society. The increasing importance of digital technologies in education and the deceleration of gender inequalities in our age require to focus on the potential relationships between teachers' digital skill levels and these inequalities.

This thesis focuses on understanding the relationship between teachers' digital deficiency levels and gender perception. The study uses a combination of qualitative and quantitative research methods to determine the digital competence levels of teachers and to analyze the relationship between gender perceptions and these deficiencies. The study consists of three parts. In the first part, a literature study on digital competence was conducted. In the second part, a literature study on gender perception was conducted. In the last section, the survey application processes and findings are explained. The thesis of the study is that digital skill development strategies in education can be an effective tool in combating gender inequalities.

Keywords: Teacher, Digital Competence, Gender, Perception, Examination.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

PROJE ONAY SAYFASI	iii
ETİK BEYANNAMESİ.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLO VE ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
BİRİNCİ BÖLÜM-GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu	1
1.1.1 Problem Cümlesi	1
1.1.2 Alt Problemler	1
1.2 Araştırmanın Amacı	2
1.3 Araştırmanın Önemi.....	2
1.4 Varsayımlar	3
1.5 Sınırlılıklar	3
1.6 Tanımlar	3
İKİNCİ BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	4
2.1 Dijital Yeterlilik Kavramı.....	4
2.1.1. Dijital Yeterliliğin Önemi.....	4
2.1.2. Temel Dijital Beceriler	5
2.1.2.1. Temel Bilgisayar Bilgisi.....	6
2.1.2.2.İnternet Kullanımı ve Güvenliği	7
2.1.2.3.Verit Yönetimi ve Analiz	7
2.1.2.4.Temel Programlama Bilgisi.....	8
2.1.3. Eğitimde Dijital Yetkinliğin Geliştirilmesi	9
2.1.3.1. Eğitim Programları ve Dijital Yeterlilik.....	9
2.1.3.2.Müfredat Tasarımında Dijital Yeterlilik	10

2.1.3.3.Öğretmen Eğitimi ve Dijital Beceriler	11
2.1.4. Dijital Yetkinlik ve Toplum	12
2.2. Toplumsal Cinsiyet Kavramı.....	12
2.2.1. Cinsiyet Rollerinin Oluşumu	13
2.2.2. Toplumsal Cinsiyet ve Kimlik.....	14
2.2.3. Toplumsal Cinsiyetin Rolü.....	15
2.2.3.1.Toplumsal Cinsiyet Normları ve Beklentiler	16
2.2.3.2.Stereotipler ve Cinsiyetçilik	17
2.2.3.3.Toplumsal Cinsiyetin İş ve Eğitim Hayatındaki Etkileri	18
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	19
3.1. Ararştırmanın Modeli.....	19
3.2. Evren ve Örneklem.....	19
3.3. Veri Toplama Aracı.....	19
3.4. Verilerin Toplanması.....	20
3.5. Verilerin Analizi.....	20
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR.....	21
4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular.....	21
4.1.1. Bulgular	21
4.1.1.1. Dijital Yeterlilik ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'ne Ait Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizleri.....	23
4.1.1.2. Ölçeklere Ait Tanımlayıcı İstatistikler.....	27
4.1.1.3. Demografik Değişkenlere Göre Dijital Yeterlilik Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması (T-Test, Anova).....	31
4.1.1.4. Demografik Değişkenlere Göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması (T-Test, Anova)	33
4.1.1.5. Dijital Yeterlilik ile Toplumsal Cinsiyet Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Korelasyon).....	34
4.1.1.6. Hipotez Sonuçları.....	35
BEŞİNCİ BÖLÜM- TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	37
5.1. Tartışma ve Sonuç.....	37
5.2. Öneriler.....	39
KAYNAKÇA.....	40
EKLER.....	44
ÖZGEÇMİŞ.....	51

TABLO VE ŞEKİL LİSTESİ

Tablo 4.1.Sosyo-demografik Bulgular	21
Tablo 4.2. Dijital Teyetlilik ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğine Geçerlilik ve Güvenirlik Analizi.....	23
Tablo 4.3. Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İyiliği Değerleri	23
Tablo 4.4. Doğrusal Faktör Analizi Yapısal Modeline Ait Yol Parametirleri.....	24
Tablo 4.5. Ölçeklere Ait İç Tutarlılık (Cronbach's Alpha) Katsayıları.....	27
Tablo 4.6. Değişkenlere Ait Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) Değerleri	27
Tablo 4.7. Ölçeklere Ait Tanımlayıcı İstatistikler	28
Tablo 4.8. Demografik Değişkenlere Göre Dijital Yeterlilik Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması (T-Test, Anova)	32
Tablo 4.9. Demografik Değişkenlere Göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması (T-Test, Anova).....	33
Tablo 4.10. Hipotez Sonuçları.....	35
Şekil 1: Doğrulayıcı Faktör Analizi Yapısal Modeli.....	23
Şekil 2: Dijital Yeterlilik ile Toplumsal Cinsiyet Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Pearson Korelasyon).....	35

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesi, eğitim sistemlerini dönüştürmekte ve öğretmenlerin dijital becerilerini öne çıkarmaktadır. Ancak, öğretmenlerin dijital yeterlilikleri ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişkinin tam olarak anlaşılması ve bu iki faktörün birbirini nasıl etkilediğine dair yeterli bilgiye sahip olunması hâlâ birçok soru işareti barındırmaktadır. Eğitim sisteminin temel aktörleri olan öğretmenler, dijital teknolojileri etkin bir şekilde kullanma becerisi ile öğrencilere daha etkili bir şekilde öğretebilirler. Ancak, öğretmenlerin dijital yeterliliklerinin toplumsal cinsiyet algısıyla nasıl ilişkilendiği, bu iki faktör arasındaki etkileşimlerin ve dinamiklerin ne olduğu henüz yeterince araştırılmamıştır. Bu bağlamda, eğitimde dijital yeterliliklerin ve toplumsal cinsiyet algısının ilişkisini anlamak, öğretmenlerin eğitim pratiğine ve öğrenci başarısına olan potansiyel etkilerini değerlendirmek oldukça önemlidir. Mevcut literatürde bu konuda yapılan çalışmaların sınırlılıkları ve çelişkili bulguları da dikkate alındığında, bu araştırma bu alandaki bilgi boşluğunu doldurmayı amaçlamaktadır. Bu tez, öğretmenlerin dijital yeterlilikleri ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişkiyi derinlemesine inceleyerek eğitim sistemine yeni bir perspektif sunmayı hedeflemektedir. Araştırmanın elde edeceği bulgular, eğitim politikalarının oluşturulması ve uygulanmasında, öğretmen eğitim programlarının düzenlenmesinde önemli bir temel sağlayabilir.

1.1.Problem Cümlesi

Araştırmada öğretmenlerin dijital becerilerini ve toplumsal cinsiyet algısına sahip olma düzeylerini belirlemek ve bunlar arasındaki ilişki var mıdır? sorusu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.1.1. Alt Problemler

Bu çerçevede aşağıdaki alt problemler ele alınmıştır.

1. Okul öncesi öğretmenlerinin dijital becerilere sahip olma düzeyleri ve toplumsal cinsiyet algısı düzeyleri nedir?

a) Cinsiyet, b) Meslekî kıdem, c) Dijital Eğitim, d) Sosyal medya kullanımı, e) Sosyal medyada geçirilen süre f) İnternette günlük geçirilen süre

2.İlkokul öğretmenlerinin dijital becerilere sahip olma düzeyleri ve toplumsal cinsiyet algısı düzeyleri nedir?

a) Cinsiyet, b)Meslekî kıdem, c)Dijital Eğitim, d)Sosyal medya kullanımı, e)Sosyal medyada geçirilen süre f)İnternette günlük geçirilen süre

3. Ortaokul ve lise öğretmenlerinin dijital becerilere sahip olma düzeyleri ve toplumsal cinsiyet algısı düzeyleri nedir?

a) Cinsiyet, b)Meslekî kıdem, c)Dijital Eğitim, d)Sosyal medya kullanımı, e)Sosyal medyada geçirilen süre f)İnternette günlük geçirilen süre

4) Öğretmenlerin dijital eğitim becerileri ile toplumsal cinsiyet algısı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

5) Öğretmenlerin dijital eğitim becerileri ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişkide yordayan hangisidir?

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin dijital yeterlilikleri ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişkiyi anlamak ve bu ilişkinin eğitim sistemine olan etkilerini belirlemektir. Bu genel amaç doğrultusunda şu özel hedeflere ulaşmak amaçlanmaktadır.

- Öğretmenlerin Dijital Yeterliliklerini Belirlemek,
- Toplumsal Cinsiyet Algısını İncelemek,
- Öğretmenlerin Dijital Yeterlilikleri ile Toplumsal Cinsiyet Algısı Arasındaki İlişkiyi Çözümlemek,
- Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliklerini İncelemek,
- Eğitim Politikalarına ve Öğretmen Eğitim Programlarına Katkıda Bulunmak, Toplumsal Cinsiyet Duyarlı Eğitim İçin Temel Sağlamak.

1.3. Araştırmanın Önemi

Günümüzde eğitim, dijitalleşme ve toplumsal cinsiyet eşitliği gibi önemli konular, toplumların gelişiminde etkili faktörler olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, öğretmenlerin dijital yeterlilikleri ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişkinin anlaşılması, eğitim sisteminin daha etkili ve adil bir şekilde işlemesine katkı sağlayabilir.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmada, öğretmenlerin ölçme araçlarında yer alan soruları içten ve doğru olarak cevapladıkları varsayılmıştır.

1.5.Sınırlılıklar

Çalışmanın ilk kısıtı belirli bir bölgedeki belirli bir öğretmen grubundaki katılımcılara odaklanmasıdır. Bu bakımdan elde edilen bulguların genel öğretmen popülasyonuna genellenmesi mümkün değildir. İkinci olarak anket sorularına verilen yanıtlarda dürüstlük ve çekinceler söz konusu olabilmektedir. Üçüncü olarak, toplumsal cinsiyet algısı ve dijital yeterlilik değerlendirmeleri genellikle öznel bir nitelik taşıdığından katılımcıların bu konulardaki algıları, kendi değerlendirme ölçütlerine bağlı olarak değişebilmektedir. Son olarak ise eğitim sistemi, dijital teknolojiler ve toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki algılar zaman içinde değişebilir. Çalışma belirli bir dönemde gerçekleştirildiğinden, bu durum da çalışmanın geçerliliği ve güncelliğini doğal bir kısıtlılık içermektedir.

1.6.Tanımlar

Dijital Okuryazarlık: Bilgi teknolojileri ve interneti kullanarak içerik bulma, değerlendirme, kullanma, paylaşma ve oluşturma yeteneği.

Dijital Beceri: Dijital okuryazar olmakla ilgili herhangi bir beceridir.

Dijital Okuma: Okuma sürecindeki görme, algılama, kelime tanıma, anlama, zihinde yapılandırma gibi işlemler ekrana bağlı olarak yürütülmektedir. Okuma ortamı ekrana göre düzenlenmektedir. Kısaca ekran okuma; göz hareketleri, anlama ve zihinde yapılandırma yönüyle daha farklı becerileri gerektirmektedir. Bu durum “ekran okuma” adı verilen yeni bir okuma türü ile “ekran okuyucu” denilen yeni okuyucu tipini ortaya çıkarmaktadır.

Dijital Bölünme: *dijital* çağdan yararlanabilenler ile yararlanamayanlar arasındaki uçurumu ifade etmektedir.

Toplumsal Cinsiyet: Kadının ve erkeğin doğuştan değil sonradan oluşturulan sosyal yapılarca belirlenen rollerini ve sorumluluklarını ifade eder.

Okul yönetimi: Okulda bulunan bütün kaynakları, yararlı ve verimli bir şekilde kullanarak okulu amaçlara uygun yaşatmakla ilgilidir.

İKİNCİ BÖLÜM: KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bağlamda, “Dijital Yeterlilik” ve “Toplumsal Cinsiyet Algısı” konuları ile ilgili yapılan çalışmalardan bazılarını bu metinde değinilmiştir.

2.1. Dijital Yeterlilik Kavramı

Dijital okuryazarlık fikrini ilk kez Paul Gilster, 1997 yılında "Dijital Okuryazarlık" adlı kitabıyla ortaya atmıştır. Kitapta dijital okuryazarlık, dijital alandaki bilgiyi çeşitli şekillerde anlama ve kullanma kapasitesi olarak tanımlanmıştır. Temel olarak, dijital teknolojiler aracılığıyla mevcut bilgilere erişmek ve bunları etkili bir şekilde kullanmak ve aynı zamanda edinilen bu bilgilere dayanarak yeni bilgiler üretmek için gerekli becerileri kapsamaktadır. Ayrıca dijital okuryazarlık, bilgiyi etkili bir şekilde işleme, sentezleme, saklama ve sunma yeteneğini gerektirmektedir (Fidan ve Yeleğen, 2022)

Dijital kavramı, Latince kökenlidir ve digit (us) = parmak(lar) manasına gelmektedir. Cambridge ve Oxford Sözlüklerinde dijital kavramı; “elektronik bir devrede sinyalin varlığının saptanması için 0 ve 1 sayı formunda veri kaydedilmesi, depolanması veya aktarılması” olarak tanımlamaktadır (Cambridge Dictionary, 2018; Oxford Learner’s Dictionaries, 2018). Türk Dil Kurumu’na göre dijital, “sayısal, verilerin bir ekran üzerinde elektronik olarak gösterilmesi”dir. (TDK, 2018).

Dijital yeterlilik bazı kaynaklarda dijital okuryazarlık şeklinde de kullanılmaktadır. Dijital yeterlilik, bireylerin dijital teknolojileri etkili bir şekilde kullanabilmek için gereken beceri, bilgi ve yetkinlikleri ifade etmektedir. Bu kavram, dijital çağın gereksinimlerine uyum sağlama ve bireylerin dijital dünyaya entegre olma yeteneklerini değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadır (Bozkurt vd., 2021).

2.1.1. Dijital Yeterliliğin Önemi

Dijital yeterlilik, günümüzün hızla gelişen dijital dünyasında önemli bir konudur. Teknolojinin ilerlemesi ve hayatımızın hemen hemen her alanında dijital araçlara olan ihtiyaç arttıkça, dijital yeterlilik de bireylerin iş hayatında ve günlük yaşamda başarıya ulaşmasında önemli bir faktör haline gelmiştir. Dijital yeterliliğin önemi, başarılı bir kariyer

ve profesyonel gelişim için vazgeçilmez bir unsurdur. İş dünyasında hızla değişen teknolojik gelişmeler, dijital becerilere olan talebi artırmıştır. İşverenler, dijital olarak yetenekli ve deneyimli çalışanlara ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle, dijital yeterlilik, bir iş başvurusu sırasında rekabet avantajı sağlayabilmekte ve bir kişinin istihdam edilebilirlik düzeyini artırabilmektedir (Eyuboğlu, 2018).

Dijital yeterlilik, sadece iş dünyasında değil, günlük yaşamda da önemli bir rol oynamaktadır. İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte, neredeyse her şey dijital bir platforma taşınmıştır. İnternet bankacılığı, online alışveriş, sosyal medya gibi günlük işler artık dijital ortamlarda gerçekleştirilmektedir. Dijital yeterlilik, bu işleri etkin bir şekilde yapabilmemiz için gereklidir. (Doğan, 2023).

Dijital yeterlilik, aynı zamanda eğitim alanında da büyük bir öneme sahiptir. Nitekim geleneksel eğitim metotları yerini çevrimiçi platformlara ve dijital araçlara bırakmıştır. Öğrencilerin eğitimlerine katkıda bulunmak, ders materyallerine erişmek ve diğer öğrencilerle iletişim kurmak için dijital becerilere sahip olmak gereklidir. Dijital yeterlilik, öğrencilerin daha etkili bir şekilde öğrenmelerine ve bilgiye erişimlerini artırmalarına yardımcı olmaktadır. Dijital yeterlilik aynı zamanda kişisel gelişim için de önemlidir. Teknolojik gelişmeleri takip etmek ve dijital araçları kullanabilmek, kişilerin bilgi düzeyini artırabilir ve iletişim becerilerini geliştirebilir. Dijital yeterlilik, dijital dünyada bilgi ve haberlere ulaşmayı kolaylaştırarak, bireyleri daha güçlü bir konuma getirmektedir (Geçgel 2021: Ömer, 2020: Günaydın, 2018).

2.1.2. Temel Dijital Beceriler

Temel dijital beceriler, günümüzün teknoloji odaklı dünyasında gerek bireysel gerekse iş hayatında başarılı olmak için gereken önemli yeteneklerdir. Dijital beceriler, modern iletişim araçlarının kullanımı, dijital içeriğin üretimi ve düzenlenmesi, bilgi ve veri yönetimi gibi bir dizi beceriyi içermektedir. Birincil olarak, bilgisayar ve internet temel dijital becerilerin temel taşlarıdır. Bilgisayar kullanma ve internete erişimi olan bireyler, dijital dünyayı anlama ve etkili bir şekilde kullanma konusunda avantajlıdır. Bilgisayar becerileri, temel kavramlar, dosya yönetimi, yazılım kullanımı ve güvenlik gibi konuları içerirken, internet becerileri ise internet tarayıcıları, arama motorları, e-posta kullanımı, çevrimiçi etkileşim ve güvenlik konularını kapsamaktadır (Budak ve Budak, 2012).

Dijital içerik üretme ve düzenleme becerileri de günümüzde önemli hale gelmiştir.

Fotoğraf, video, ses ve metin gibi dijital içerik türlerini yaratma ve düzenleme becerileri, reklamcılık, pazarlama ve iletişim gibi alanlarda büyük bir avantaj sağlamaktadır. Photoshop, Premiere Pro, Audacity gibi yazılımları kullanarak dijital içeriklerin oluşturulması ve düzenlenmesi yetenekleri, bireyleri dijital medyada öne çıkarabilmektedir. Bilgi ve veri yönetimi becerileri de temel dijital beceriler arasında yer almaktadır (Gökbulut, 2021).

İnternetin büyük bir veri kaynağı olduğu günümüzde, bilgiye hızlı erişim ve onu etkili bir şekilde yönetmek büyük önem taşımaktadır. Arama motorlarını kullanma, bilgiye ulaşma ve değerlendirme yetenekleri, doğru ve güvenilir bilgilerin bulunmasına yardımcı olurken, veri yönetimi becerileri de büyük miktardaki verileri düzenleme, analiz etme ve yorumlama konusunda bireylere yardımcı olmaktadır (Yenice, 2022). Son olarak, dijital güvenlik becerileri de hayati öneme sahiptir. İnternetin yaygınlaşmasıyla birlikte siber suçlar ve veri ihlalleri de artmıştır Dijital güvenlik becerileri, güçlü parola oluşturma, kimlik hırsızlığına karşı önlem alma, olası tehditlere karşı korunma gibi konuları kapsamaktadır. Bu becerilerin sahibi olan bireyler, dijital dünyada güvenli bir şekilde hareket edebilir ve olası saldırılara karşı kendilerini koruyabilmektedir (Namazcı, 2012).

2.1.2.1. Temel Bilgisayar Bilgisi

Temel bilgisayar bilgisi, bilgisayarlarla ilgili temel kavramları ve işleyiş prensiplerini anlamak için gereken bilgilerin bir araya getirildiği bir konudur. Bu bilgi, kullanıcıların bilgisayar sistemlerini daha iyi anlamalarına ve etkin bir şekilde kullanmalarına yardımcı olmaktadır. Temel bilgisayar bilgisi, bilgisayar donanımı, işletim sistemleri, yazılım ve ağlar gibi pek çok farklı alt kategoriden oluşmaktadır. Bilgisayar donanımı, bir bilgisayarın fiziksel bileşenlerini içeren kategoridir. Bu bileşenler arasında merkezi işlem birimi (CPU), bellek, sabit disk, monitör, klavye ve fare gibi cihazlar bulunmaktadır. Temel bilgisayar bilgisi, bu bileşenlerin görevlerini ve nasıl çalıştıklarını anlamayı içermektedir Örneğin, CPU'nun bir bilgisayardaki işlem gücünü sağladığını ve belleğin geçici verileri depolamak için kullanıldığını bilmek temel bilgisayar bilgisi gerektirmektedir (Namazcı, 2012).

İşletim sistemleri, bilgisayarın temel işlevlerini yönetmek için kullanılan yazılımlardır Windows, macOS ve Linux gibi popüler işletim sistemleri vardır. Temel bilgisayar bilgisi, işletim sistemlerinin nasıl çalıştığını ve temel görevlerini anlamayı içermektedir. Bu bilgi, dosya yönetimi, ağ bağlantıları, güvenlik önlemleri ve kullanıcı

arabirimi gibi konuları kapsamaktadır. Yazılım, bilgisayarların belirli görevleri yerine getirmek için kullanılan programlardır. Yazılım kategorileri arasında ofis yazılımları, grafik tasarım programları, oyunlar ve internet tarayıcıları yer almaktadır. Temel bilgisayar bilgisi, yazılımların nasıl yüklendiğini, kullanıldığını ve güncellendiğini anlamayı içermektedir. Temel bilgisayar bilgisi, günlük yaşamda yaygın olarak kullanılan bilgisayar teknolojileriyle ilgili anlayış geliştirilmesi için oldukça önemlidir (Canbek ve Sağıroğlu, 2007).

2.1.2.2. İnternet Kullanımı ve Güvenliği

İnternet kullanımı son yıllarda büyük bir hızla artmıştır ve insanların günlük yaşamının ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. İnternet sayesinde dünya çapında bilgiye kolaylıkla erişim sağlanabilirken, iletişim olanakları da artmıştır. Ancak internet kullanımının getirdiği bir dizi güvenlik riski de bulunmaktadır. İnternet güvenliği, kişisel bilgilerin ve verilerin kötü niyetli kullanımlara karşı korunması anlamına gelmektedir. Birçok kişi, sosyal medya platformlarına, alışveriş sitelerine ve çeşitli web tabanlı hizmetlere kişisel bilgilerini güvenle paylaşma gereği hissetmektedir. Bununla birlikte, bazen bilgisayar korsanları veya kötü niyetli kişiler tarafından kullanılan çeşitli yöntemlerle bu bilgilerin güvenliği tehlikeye girebilmektedir. (Karakuş, 2014).

İnternet güvenliği, çevrimiçi tehditlere karşı korunmayı ve kişisel bilgilerin gizliliğini sağlamayı amaçlamaktadır. Birçok internet kullanıcısı, banka hesaplarına, sosyal medya profillerine ve diğer kişisel bilgilere erişmelerine izin veren kullanıcı adları ve şifreler kullanmaktadır. Bu nedenle güçlü ve karmaşık şifrelerin kullanılması önemlidir. Ayrıca internet kullanıcılarının bilgiyi paylaşırken dikkatli olmaları gerekmektedir. Kişisel bilgilerin yanı sıra, sosyal mühendislik saldırılarına karşı da dikkatli olunmalıdır. Sosyal mühendislik, sahte e-postalar, dolandırıcılık siteleri ve diğer hileli yöntemler aracılığıyla kullanıcıların bilgilerini çalmayı hedeflemektedir. İnternet kullanıcıları, yazılım güncellemeleri ve güvenlik yazılımları gibi önlemler alarak kendilerini çevrimiçi tehditlere karşı koruyabilmektedir. Ayrıca güvenli internet sitelerine güvendiğinizden emin olmalı ve şüpheli bağlantılardan kaçınılmalıdır (Mert vd., 2012).

2.1.2.3. Veri Yönetimi ve Analiz

Veri yönetimi ve analiz, günümüzün hızla dijitalleşen dünyasında büyük önem taşıyan bir kavramdır. Veri yönetimi, bir şirketin veya organizasyonun sahip olduğu verileri

etkili bir şekilde toplamayı, depolamayı, organize etmeyi ve korumayı içermektedir. Veri analizi ise bu verilerin değerlendirilmesi, anlamlı bilgilere dönüştürülmesi ve karar verme süreçlerine katkı sağlaması amacıyla gerçekleştirilen yöntemler bütünüdür. Veri yönetimi ve analiz süreçleri, genellikle birbirlerini tamamlayan iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşama, veri yönetimi sürecidir. Bu aşamada, verilerin toplandığı, kaydedildiği, organize edildiği ve güvenli şekilde saklandığı bir altyapı oluşturulmaktadır. Bu süreçte verilerin doğru, güvenilir ve güncel olması önemlidir. Verilerin toplanması aşamasında ise farklı kaynaklardan gelen verilerin birleştirilmesi ve düzenlenmesi gerekebilmektedir. Veri yönetimi süreci tamamlandıktan sonra, veri analizi aşamasına geçilmektedir. Bu aşamada, toplanan veriler istatistiksel yöntemler, veri madenciliği algoritmaları, yapay zeka teknikleri veya görselleştirme araçları gibi çeşitli yöntemler kullanılarak analiz edilmektedir. Verilerin analiz edilmesi, içerisinde gizli kalmış bilgileri ortaya çıkarmak, trendleri belirlemek ve gelecekteki eğilimleri tahmin etmek amacını taşımaktadır. Bu sayede, şirketler veya organizasyonlar stratejik kararlar almak, piyasa trendlerini takip etmek veya müşteri davranışlarını anlamak gibi konularda avantaj sağlayabilmektedir. Veri yönetimi ve analizin faydaları oldukça geniştir. Birincil olarak, doğru veri yönetimi sayesinde şirketler zaman ve maliyet açısından verimlilik sağlamaktadır. Verilerin etkili bir şekilde toplandığı, organize edildiği ve saklandığı bir sistem, verilere hızlı ve kolay erişim imkanı sunmaktadır (Arslan ve Kahraman, 2019; Demirci, 2021).

Veri yönetimi ve analiz süreçleriyle ilgili bazı zorluklar vardır. İlk olarak, büyük veri hacmiyle başa çıkmak ve verileri doğru şekilde analiz etmek zaman ve kaynak yoğun süreçler gerektirebilmektedir. Ayrıca veri gizliliği ve güvenliği endişeleri nedeniyle veri yönetimi ve analiz süreçlerinin uygun şekilde yapılandırılması önemlidir. Yasal ve ahlaki sorumluluklar dikkate alınmalı ve gerekli önlemler alınmalıdır (Demirci, 2021).

2.1.2.4. Temel Programlama Bilgisi

Temel programlama bilgisi, günümüzün dijital çağında oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Programlama, bilgisayarların ve diğer dijital cihazların işlevlerini kontrol etmek için kullanılan bir dildir. Bu nedenle temel programlama bilgisine sahip olmak, birçok farklı sektörde iş imkanlarına sahip olma açısından büyük bir avantaj sağlamaktadır. Programlamanın en temel özelliklerinden biri mantık yürütme yeteneğidir. Bir programın baştan sona nasıl çalışacağını planlamak ve algoritma oluşturmak, programlama bilgisinin esaslarından biridir. Bu süreçte problemleri analiz etme, parçalara ayırma ve çözüm yolları geliştirme becerileri ön plana çıkar (Barut ve Kuzu, 2016). Programlama dilleri,

programlama bilgisinin bir diğerk temel özelliğidir. Python, C++, Java gibi çeşitli programlama dilleri, farklı amaçlarla kullanılmaktadır. Programcılar, bu diller aracılığıyla kod yazarak, bilgisayarlara ve diğerk cihazlara talimatlar verebilmektedir. Ancak programlama dillerini öğrenmek, sadece şifrelerin yazılması ile alakalı değildir, programcılarının, hataları tespit etmek ve düzeltmek için analitik beceriye ve sabra sahip olması gerekmektedir (Akpınar, ve Altun, 2014).

Büyük çaplı projelerde, yazılımın farklı bölümlerinin bir araya getirilmesi ve entegre edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle programlama becerisiyle birlikte, projeleri yönetme ve takım çalışması da önemli hale gelmektedir. Ayrıca programlamada veri yapıları ve algoritmaların kullanılması da performansı artırmak ve verimli bir kod yazmak için önemlidir. Programlama bilgisi, pek çok farklı sektörde uygulanabilmektedir. Yazılım geliştirme, web tasarımı, yapay zeka, oyun geliştirme gibi birçok alan, programlama becerisine sahip kişilere ihtiyaç duymaktadır. Aynı zamanda otomasyon sistemleri, robotik ve veri analitiğiki gibi ileri teknolojik alanlarda da programlama bilgisi gerekmektedir (Cevahir ve Özdemir, 2017).

2.1.3. Eğitimde Dijital Yetkinliğiki Geliştirilmesi

Eğitimciler, teknolojiyi öğrenme ortamına kusursuz bir şekilde dahil ederek, teknoloji entegrasyonu sürecini kolaylaştırabilir ve sonuçta öğrencilerin dijital okuryazarlık becerilerini geliştirebilirler. Teknolojiyi sınıfa entegre etmek, eğitimde dijital yeterliliğiki geliştirmenin çok önemli bir yönüdür. Bu süreçte kullanılan cihazlar, öğrenciler için kitap, defter ve alıştırmak kağıtları gibi geleneksel sınıf araçları kadar tanıdık ve erişilebilir olmalıdır. Eğitim kurumları bu teknolojileri etkili bir şekilde kullanmak ve öğrenciler için daha ilgi çekici bir öğrenme deneyimi yaratmak için gerekli kaynakları ve eğitimi sağlamalıdır (Gürbüz vd., 2018). Bu kısımda eğitimde dijital yetkinliğiki geliştirilmesi için kullanılabilcek bazı modeller incelenecektir.

2.1.3.1. Eğitim Programları ve Dijital Yeterlilik

Eğitim programları, modern toplumların gelişen ihtiyaçlarına cevap verebilmek için sürekli olarak değışken ve gelişen bir alandır. Günümüzde, dijital teknolojilerin hızla ilerlemesiyle birlikte, dijital yeterlilik eğitimi de eğitim programlarının bir parçası haline gelmiştir. Dijital yeterlilik, bireylerin dijital araçları, teknikleri ve hizmetleri doğru ve etkili

bir şekilde kullanabilme becerisidir. Eğitim programlarında dijital yeterlilik sağlanması, bireylerin iş yaşamında, kişisel gelişimlerinde ve günlük yaşamlarında daha verimli olabilmelerini sağlamaktadır. Bu beceriler, günümüzün dijital dünyasında rekabetçi olmak ve iş imkanlarını artırmak için oldukça önemlidir (Durak ve Yılmaz, 2019; Bozkurt, 2020). Eğitim programları, dijital yeterlilikleri geliştirmek için çeşitli araçlar ve yöntemler kullanmaktadır. Bunlar arasında bilgisayar temel becerileri, internet kullanımı, programlama, veri analizi, dijital tasarım, siber güvenlik gibi konular yer almaktadır. Eğitim programları, bu becerileri kazandırmak için öğrencilere interaktif ders materyalleri, uygulamalar, sanal laboratuvarlar ve online kurslar gibi kaynaklar sunmaktadır. Dijital yeterlilik, sadece öğrenciler için değil, aynı zamanda öğretmenler için de önemlidir. Eğitim programlarında, öğretmenlere dijital yeterliliklerini geliştirebilmeleri için eğitim ve destek imkanları sunulmalıdır. Böylece öğrencilere daha iyi bir dijital yeterlilik eğitimi verebilmeleri ve teknolojiyi etkili bir şekilde sınıf ortamlarında kullanabilmeleri sağlanabilir (Bozkurt, 2021).

Eğitim programlarının dijital yeterlilik eğitimi üzerindeki etkisi büyük ölçüde olumlu olmuştur. Özellikle pandemi sürecinde uzaktan eğitim sistemine geçişle birlikte dijital yeterlilik, hayati öneme sahip olmuştur. Öğrenciler, dijital yeterlilikleri sayesinde uzaktan eğitim araçlarını kullanarak derslere katılabilmiş, ödevlerini tamamlayabilmiş ve öğrenimlerini sürdürebilmiştir. Aynı şekilde öğretmenler de dijital yeterliliklerini kullanarak online sınıf ortamlarını yönetebilmiş ve öğrencilere etkili bir şekilde eğitim verebilmiştir (Duran ve Özen, 2018).

Eğitim programlarının dijital yeterlilik eğitimi üzerindeki etkisini artırmak için bazı geliştirmeler yapılması gerekmektedir. Öncelikle, eğitim programlarının dijital yeterlilik becerilerini belirlemek ve ölçmek için standart bir değerlendirme sistemi kullanılması önemlidir. Ayrıca öğretmenlerin dijital yeterliliklerini geliştirmeleri için sürekli eğitim ve destek imkanları sunulmalıdır. Bu şekilde, dijital yeterlilik eğitimi daha etkili bir şekilde uygulanabilmekte ve bireylerin dijital dünyaya adaptasyonu kolaylaştırılabilmektedir (Özgür, 2020).

2.1.3.2. Müfredat Tasarımında Dijital Yeterlilik

Müfredat tasarımı, eğitim süreçlerinde başarılı bir şekilde bilgi ve beceri aktarımını sağlamak amacıyla yapılan planlamadır. Günümüzde dijitalleşmenin hızla ilerlemesiyle birlikte, eğitimde dijital yeterliliklerin önemi de artmıştır. Müfredat tasarımında dijital

yeterliliklerin göz önünde bulundurulması, öğrencilerin çağın gereksinimlerine uyum sağlamalarını ve dijital çağda etkin bir şekilde iletişim kurabilmelerini sağlamaktadır (Korucu, 2020).

Müfredat tasarımında dijital yeterliliklerin sağlanması ile öğrencilerin yaşamlarının tüm alanlarında dijital teknolojileri etkili bir şekilde kullanabilmelerine yardımcı olunmaktadır. Bu beceriler arasında, bilgi arama ve değerlendirme, dijital içerik üretme, veri analizi, problemleri çözme, dijital etik ve güvenlik gibi yetkinlikler bulunmaktadır. Bu becerilerin kazandırılması, öğrencilerin eğitim sürecinde dijitalleşen dünyaya uyum sağlamalarını ve ilerleyen teknolojik gelişmeleri takip edebilmelerini sağlamaktadır. Dijital yeterliliklerin kazandırılması, öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim, işbirliği gibi 21. yüzyıl becerilerini de geliştirmelerini sağlamaktadır. Dijital yeterliliklerin müfredat tasarımında yer alması, öğrencilerin iş hayatına daha hazır, yenilikçi ve rekabetçi bir şekilde adım atmalarını desteklemektedir. Dijital yeterliliklerin müfredat tasarımına entegre edilmesi için eğitimcilerin kendilerini sürekli olarak geliştirmesi ve teknolojiyi etkin bir şekilde derslerine dahil etmeleri önemlidir (Ataş, ve Gündüz, 2019). Öğrencilerin dijital yeterliliklerini geliştirmeleri için onlara uygun ve ihtiyaçlarına yönelik dijital içerikler sunulması gerekmektedir. Aynı zamanda, dijital yeterliliklerin ölçülebilir hedeflerle belirlenmesi ve değerlendirilmesi de önemlidir (Ömer, 2020).

2.1.3.3. Öğretmen Eğitimi ve Dijital Beceriler

Öğretmen eğitimi, eğitim sisteminin temel bir bileşeni olarak öğretmenlerin mesleki gelişimlerini ve niteliklerini artırmayı hedefleyen bir süreçtir. Günümüzde teknolojinin gelişimiyle birlikte öğretmenlerin dijital becerilere sahip olması da büyük bir önem kazanmıştır. Öğretmenler, dijital teknolojileri etkili bir şekilde kullanabilme yeteneğine sahip olmalıdır. Öğretmenler, dijital becerilere sahip olduklarında daha etkin bir şekilde ders materyallerini hazırlayabilir, öğrencilerle etkileşim kurabilir ve öğretim sürecini daha ilgi çekici hale getirebilirler (Karakuş ve Gürbüz, 2019).

Öğretmen eğitimi süreçlerinde dijital becerilerin geliştirilmesi için çeşitli yöntemler kullanılabilir. Öğretmen adaylarının üniversitelerde aldığı eğitimlerde, dijital teknolojilere nasıl etkili bir şekilde başvuracaklarını öğrenmeleri sağlanabilir. Öğrencilere, dijital araçları kullanarak videolar oluşturma, sunum hazırlama veya çevrimiçi kaynaklardan yararlanma gibi uygulamaları öğretmek, dijital becerilerin geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Ayrıca

öğretmenler için düzenlenen mesleki gelişim programlarında da dijital becerilerin önemi vurgulanabilir. Öğretmenlere, yeni teknolojileri ve uygulamaları kullanarak öğrenci merkezli bir öğretim deneyimi sunmaları için eğitim verilebilir. Bu tür programlar, öğretmenlerin dijital teknolojileri etkin bir şekilde kullanmalarını teşvik ederek onları dijital ortamlarda etkili bir şekilde çalışmaya hazırlamaktadır. Dijital becerilere sahip öğretmenler, sadece öğrencilere teknolojiyi öğretebilme yetenekleriyle sınırlı kalmazlar ayrıca teknolojiyi daha iyi bir eğitim deneyimi sunmak için nasıl kullanacaklarını da öğrenebilirler. Öğretmenler, dijital araçları kullanarak derslerini daha ilgi çekici hale getirebilir, öğrencilere daha etkili geribildirim sağlayabilir ve çeşitli öğrenme kaynaklarına erişim imkanı sunabilirler (Karakuş ve Gürbüz, 2019).

2.1.4. Dijital Yetkinlik ve Toplum

Dijital yeterliliğin toplum üzerinde önemli bir etkisi vardır, çünkü yalnızca somut teknolojilerin kullanımını değil aynı zamanda teknolojilerin etkili bir şekilde kullanılmasına yönelik dijital okuryazarlık, yaklaşım ve teori gibi soyut yönleri de kapsamaktadır. Dijital yeterliliğin bu geniş tanımı, istihdam edilebilirlik, öğrenme, boş zaman, katılım ve topluluğa katılım gibi çeşitli alanları kapsamaktadır. Dijitalleşme bireyleri ve toplumu etkilemeye devam ettikçe, insanların güçlü dijital yeterlilikler geliştirmesi ve sürdürmesi giderek daha önemli hale gelmektedir (Özmen ve Keskin, 2021).

Dijital yeterlilik, bireyleri BİT ve dijital medyayı etkili bir şekilde kullanmak için gerekli bilgi, beceri ve tutumlarla donattığı için sosyal katılımı teşvik etmede çok önemli bir rol oynamaktadır. Dijital vatandaşlık, dijital yeterlilikle yakından ilişkilidir ve çevrimiçi ortamdaki etik standartları anlamayı ve bunlara uymayı içermektedir. Bu, çevrimiçi ortama tam katılımı ifade eden dijital erişimin yanı sıra dijital alanlarda başkalarının haklarına ve mahremiyetine saygıyı da içermektedir. Etik hususların dijital yeterlilik çerçevelerine dahil edilmesiyle bireyler ve toplum, sorumlu ve kapsayıcı dijital katılımdan yararlanabilir (Bozkurt, 2020).

2.2. Toplumsal Cinsiyet Kavramı

Toplumsal cinsiyet kavramı, bir kişinin biyolojik cinsiyetine dayalı olarak toplum tarafından atanmış olan roller, beklentiler, davranışlar ve kimliklerin bir kombinasyonunu ifade etmektedir. Toplumsal cinsiyet, cinsiyetin biyolojik olarak belirlenmiş olmasına

rağmen, cinsiyetin nasıl ifade edildiğini ve deneyimlendiğini anlamak için sosyal faktörleri ve kültürel normları da içermektedir (Saraç, 2013). Toplumsal cinsiyet kavramı, cinsiyet rollerinin belirlendiği birçok farklı alanda etkilidir. Örneğin, aile, iş hayatı, eğitim sistemi, politika ve medya gibi alanlarda toplumsal cinsiyetin etkileri görülebilmektedir. Bu alanlarda, erkeklere ve kadınlara atfedilen roller ve beklentiler, toplumsal cinsiyet kalıplarının birer örneği olarak ortaya çıkmaktadır. Erkekler genellikle güçlü, rekabetçi ve koruyucu olarak görülürken, kadınlar daha çok duygusal, bakıcı ve ev içi işlere odaklanan rollerle ilişkilendirilmektedir (Karacan, 2016).

Toplumsal cinsiyet kavramı, cinsiyet eşitliği için önemli bir çerçeve sunmaktadır. Bu kavram, cinsiyetin sadece biyolojik bir gerçeklikten ibaret olmadığını, aynı zamanda sosyal ve kültürel bir olgu olduğunu vurgulamaktadır. Toplumsal cinsiyet rolleri, eşitsizlik, ayrımcılık ve cinsiyet tabanlı şiddet gibi sorunların temelinde yatan belirleyicilerden biridir. Bu nedenle, toplumsal cinsiyet kavramı, cinsiyet eşitliğini teşvik etmek ve cinsiyet temelli adaleti sağlamak için önemli bir araçtır (Özaydınlık, 2014). Toplumsal cinsiyet kavramı aynı zamanda bireylerin cinsel kimliklerini ve cinsiyet ifadelerini anlamak için de önemlidir. Toplumda yaygın olarak kabul gören cinsiyet normları, heteronormativite olarak bilinen bir olgu yaratmaktadır. Bu, heteroseksüel olmayan cinsel yönelimlere ya da trans bireylerin deneyimlerine yönelik ayrımcılığa ve dışlanmaya yol açabilmektedir. Toplumsal cinsiyet kavramı, bu ayrımcılığın farkında olunmasını ve cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği konusundaki çeşitliliğin kabul edilmesini teşvik etmektedir (Günaydın, 2012). Toplumsal cinsiyet kavramının önemi, pek çok farklı alanda görülebilmektedir. İş hayatında cinsiyet eşitliğini sağlamak, kadınların liderlik rollerinde daha fazla temsil edilmelerini sağlamak ve erkeklerin ev işlerinde daha fazla sorumluluk almalarını teşvik etmek bu alanlardan sadece birkaçıdır. Eğitim sisteminde, cinsiyet eşitliği fırsatlarını sağlamak ve kadınların bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik gibi alanlarda daha iyi temsil edilmelerini desteklemek de önemlidir (Kalay, 2012).

2.2.1. Cinsiyet Rollerinin Oluşumu

Cinsiyet rolleri, toplumda kadın ve erkeğe belirli davranışlar, beklentiler ve görevler atfeden sosyal normlardır. Bu roller, toplumsal cinsiyetin inşa edilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Cinsiyet rollerinin oluşumu, kültürel, sosyal ve tarihsel faktörler tarafından etkilenmektedir. Cinsiyet rollerinin oluşumunda kültürel faktörler büyük bir etkiye sahiptir.

Toplumlar, belirli cinsiyetlere ait olan davranış ve görevlerin nasıl olması gerektiğini belirlemektedir. Örneğin, birçok toplumda kadınlara çocuk bakma, ev işleriyle ilgilenme gibi roller atfedilirken, erkeklerin güçlü, koruyucu ve kazanç sağlayıcı olarak tanımlanması beklenmektedir. Bu kültürel normlar, cinsiyet rollerinin toplumda kabul görmesini ve sürdürülmesini sağlamaktadır. (Adaçay, 2018).

Sosyal faktörler de cinsiyet rollerinin oluşumunda etkilidir. Aile, eğitim kurumları, medya ve arkadaş çevresi gibi sosyal çevreler, bireylere cinsiyet rollerini öğretme ve pekiştirme rolüne sahiptir. Örneğin, aileler çocuklarına cinsiyetine uygun davranışlar ve beklentiler üzerinden rol modeller sunarlar. Okullar ve medya ise belirli cinsiyetlere yönelik aktiviteler, oyunlar, reklamlar aracılığıyla cinsiyet rollerini pekiştirir ve sürdürür. Tarihsel faktörler de cinsiyet rollerinin oluşumunda büyük bir role sahiptir. İnsanlık tarihi boyunca kadın ve erkek arasındaki sosyal, politik, ekonomik ve kültürel ilişkilerde değişimler yaşanmıştır. Örneğin, avcı-toplayıcı toplumlarda cinsiyet rolleri daha eşitlikçi ve işbölümüne dayanmayan bir yapıdayken, tarım toplumlarıyla birlikte erkeklere daha çok sorumluluk ve güç atfedilirken, kadınlar daha çok ev işlerine yönelik rol ve sorumluluklarla tanımlanmışlardır (Karacan, 2016).

Cinsiyet rollerinin oluşumu bireylerin kendi kimlikleri ve tercihleriyle de ilişkilidir. Toplumun cinsiyet rollerine uyum sağlamak istemeyen bireyler, toplumsal baskılarla karşılaşabilmekte ve dışlanma riskiyle karşı karşıya kalabilmektedir. Son yıllarda cinsiyet rolleri konusunda farkındalık artmış ve cinsiyet eşitliği talepleri yükselmiştir. Bu da cinsiyet rollerinin oluşumunda değişikliklere yol açmaktadır. Cinsiyet rolleri konusunda farkındalığın artması ve taleplerin değişmesiyle birlikte, gelecekte cinsiyet rollerinin daha esnek ve eşitlikçi bir yapıya evrilebileceği umut edilmektedir (Günaydın, 2012).

2.2.2. Toplumsal Cinsiyet ve Kimlik

Toplumsal cinsiyet ve kimlik, insanların toplumda yer alırken cinsiyetlerine, cinsel yönelimlerine ve cinsiyet rollerine göre yaşadıkları deneyimleri ifade etmektedir. Toplumun belirli beklentileri ve normları, bireylerin kimliklerini şekillendirmektedir ve bu da toplumsal cinsiyet ve kimlik üzerinde etkili olmaktadır. Toplumsal cinsiyet, cinsiyetin toplumsal olarak inşa edilen bir kavram olduğunu vurgulamaktadır. Biyolojik cinsiyet doğuştan gelen bir özelliktir ancak toplumsal cinsiyet, toplum tarafından verilen sosyal ve kültürel roller, davranışlar ve beklentilerle oluşturulmaktadır. Toplumda genellikle kadınlara

ve erkeklere farklı roller atanmaktadır ve bu roller, bireylerin kimliklerini şekillendirmektedir. Toplumsal cinsiyetin bir diğer önemli bileşeni de cinsel yönelimdir. Cinsel yönelim, bireylerin romantik, cinsel ve duygusal olarak hangi cinsiyete ilgi duyduklarını ifade etmektedir. Geleneksel olarak heteroseksüellik kabul edilirken, günümüzde farklı cinsel yönelimlere sahip bireylerin varlığı daha fazla kabul görmeye başlamıştır (Şahin, 2019).

Toplumda norm kabul edilen davranışlar, bireylerin kimliklerini gizlemelerine veya baskı altında hissetmelerine neden olabilmektedir. Bu durum, toplumun kabul edici ve eşitlikçi bir ortam yaratması gerektiğini vurgulamaktadır. Toplumsal cinsiyet ve kimlik, ayrımcılığın birçok biçimini de beraberinde getirmektedir. Kadınlar ve erkekler arasında eşitsizlikler, cinsel yönelimleri nedeniyle ayrımcılığa uğrayan kişiler, cinsiyet kimliği ile uyumlu olmayanlar gibi birçok farklı grup, toplumsal cinsiyet ve kimlik ile ilişkili sorunlar yaşayabilmektedir. Bu nedenle toplumda farkındalık, eğitim ve eşitlikçi politikalar önemlidir. Toplumsal cinsiyet ve kimlik, insanların yaşam kalitesini etkilediğinden bireylerin kendilerini özgürce ifade edebilmeleri, haklarına saygı duyulması ve eşit fırsatlara sahip olmaları, toplumsal cinsiyet ve kimlikle ilgili sorunları aşma yolunda önemli adımlardır (Yapıcı, 2020).

2.2.3. Toplumsal Cinsiyetin Rolü

Toplumsal cinsiyet, toplumun bireylerini biyolojik cinsiyetlerine göre belirli roller ve beklentiler çerçevesinde değerlendirmesi ve bu rolleri yerine getirmeye yönlendirmesidir. Toplumsal cinsiyet, bireylerin sosyal ve kültürel yapılar içinde yaşadıkları toplumun değerlerine, normlarına ve beklentilerine uygun olarak davranmalarını şekillendirmektedir. Toplumsal cinsiyetin rolü, toplumun bireyelerinin sosyal rollerini belirlerken, kadın ve erkeklerin hangi alanlarda faaliyet göstermeleri gerektiğine, hangi sorumlulukları üstlenmeleri gerektiğine yönlendirici olmaktadır. Örneğin, kadınların aile içinde çocuk bakımı, ev işleri gibi görevleri üstlenmeleri beklenirken, erkeklerin toplumda daha çok çalışma hayatına odaklanmaları ve aile ekonomisini sağlama sorumluluğunu üstlenmeleri beklenmektedir. Bu tür beklentiler, toplumsal cinsiyetin rolü olarak adlandırılmaktadır. Toplumsal cinsiyetin rolü, genellikle kültürel, ekonomik ve sosyal faktörlerden etkilenmektedir. Toplumun cinsiyete yönelik beklentileri ve normları, kültürel yapıya göre değişiklik gösterebilmektedir. Örneğin, bazı toplumlarda kadınlar genellikle ev içi işler ve

çocuk bakımı ile görevlendirilirken, diğer toplumlarda kadınlar sosyal ve ekonomik hayatta daha aktif roller üstlenebilmektedir. Bu görev ve roller toplumsal cinsiyetin rolü tarafından belirlenmiştir (Adaçay, 2018).

Toplumsal cinsiyetin rolleri bazen eşitsizliklere ve ayrımcılığa da yol açabilmektedir. Toplum içinde belirlenen beklentiler nedeniyle, kadınlar ve erkekler arasında fırsat eşitliği konusunda dengesizlikler ortaya çıkabilmektedir. Kadınların iş yaşamında erkeklere göre daha az fırsat bulması, eğitim ve kariyer alanında ayrımcılığa maruz kalmaları bu dengesizliklere örnek olarak gösterilebilir. Bu da toplumsal cinsiyetin rolü tarafından belirlenen algı ve beklentilerin, cinsiyet eşitliğine zarar vermesine neden olmaktadır (Şahin, 2019).

2.2.3.1. Toplumsal Cinsiyet Normları ve Beklentiler

Toplumsal cinsiyet normları, kişilerin davranışlarından, rollerinden ve toplumdaki yerlerinden nasıl beklendiklerine dair genel kabulleri içermektedir. Bu normlar ve beklentiler, toplumdaki cinsiyetler arasındaki ayrımcılığı, eşitsizliği ve cinsiyet bazlı stereotipleri teşvik edebilmektedir. Toplumsal cinsiyet normları, kadın ve erkeklere farklı davranışlar, roller ve beklentiler yükleyebilir. Örneğin, birçok toplumda kadınlar ev işleri ve çocuk bakımı gibi görevlerle ilişkilendirilirken, erkekler genellikle çalışma hayatı, liderlik rolü ve maddi sorumluluklarla ilişkilendirilmektedir. Bu normlar, kadınları erkeklerden daha pasif ve duygusal, erkekleri ise güçlü, özgüvenli ve kararlı gösterme eğilimindedir (Demir, 2020).

Toplumsal normların oluşmasında ve aktarılmasında aile, eğitim sistemi, medya ve çevre gibi faktörler etkili olabilmektedir. Ancak, toplumsal cinsiyet normları herkes için aynı şekilde işlememektedir. Toplumda bireylerin toplumsal cinsiyet beklentilerine uyması beklenirken, bu beklentilere uymayanlar dışlanabilmekte, aşağılanabilmekte ve şiddet görebilmektedir. Bu durum, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim gibi farklılıklar gösteren bireylerin de maruz kaldığı ayrımcılığı artırabilmektedir. Toplumsal cinsiyet normları ve beklentiler, cinsiyet eşitliği ve kadın hakları hareketleri tarafından eleştirilmekte ve sorgulanmaktadır. Bu hareketler, cinsiyetlere dayalı ayrımcılığın ve eşitsizliğin ortadan kalkması için mücadele ederken, toplumsal cinsiyet normlarının esneklik kazanması ve çeşitlilik kabul etmesi gerektiğini savunmaktadır. Cinsiyet eşitliği için yapılan çalışmalar, toplumsal cinsiyet normlarının değiştirilmesine ve düşünce kalıplarının yeniden şekillendirilmesine odaklanmaktadır. Eğitim, farkındalık kampanyaları, yasal düzenlemeler

ve pozitif rol modeller, toplumsal cinsiyet normlarını dönüştürmek için etkili araçlar olabilmektedir. Kadınların iş hayatında liderlik rollerine erişimi, erkeklerin ise duygusal ve ev işleri gibi geleneksel kadın rollerine katılımı gibi adımlar, daha eşitlikçi bir toplumun oluşmasına yardımcı olabilmektedir (Özkazanç ve Kavram, 2010).

2.2.3.2. Stereotipler ve Cinsiyetçilik

Stereotipler toplumda yaygın olarak görülen bir fenomendir. Stereotipler, belirli bir grup veya toplum hakkında genellemeler yaparak, insanları belli bir kalıba sokma eğilimindedir. Cinsiyetçilik ise, bir cinsin diğerine üstünlüğünü savunan ve cinsiyetler arasında ayrımcılığa sebep olan bir kavramdır. Stereotipler, kişiyi belirli bir toplum içindeki cinsiyet rolleriyle ilişkilendirme eğilimindedir. Erkekler "güçlü", "zorlu" ve "liderlik yeterliliğine sahip" olarak görülürken, kadınlar "hassas", "yardımsever" ve "eve dönük" olarak algılanmaktadır (Soylu, 2017).

Bu stereotipik inançlar, toplumun her düzeyinde yer alabilmekte ve istemeden de olsa insanların davranışlarını etkileyebilmektedir. Örneğin, bir iş ortamında bir kadının liderliğini kabul etmek veya bir erkeğin duygusal olabileceğini kabul etmemek, stereotiplerin kendisini gösterdiği durumlar olabilir. Cinsiyetçilik, stereotiplerin sınırlarını aşarak ayrımcılığa ve haksızlığa sebep olabilir (Sertaş, ve Luşoğlu, 2014). Toplumda kadın ve erkekler arasında eşit haklara ve fırsatlara sahip olunması gerektiği kabul edilse de cinsiyetçilik bu eşitliğe gölge düşürebilmektedir. Kadınların iş dünyasında lider pozisyonlarında yer almakta zorlanması, erkeklerin duygusal yanlarını ifade etmekten kaçınması gibi durumlar, cinsiyetçiliğin sonuçları arasında sayılabilmektedir. Bu eşitsizlikler, toplumun ilerlemesini ve potansiyelini engellerken, bireylerin de kendilerini gerçekleştirmelerinin önünde bir engel oluşturmaktadır. Stereotipler ve cinsiyetçilik aynı zamanda bireylerin kendilerini gerçekleştirmelerini de sınırlayabilmektedir (Kaya ve Kaya, 2022). Birçok insan, toplumun cinsiyet normlarına uygun davranmak zorunda hissedebilmekte ve kendi gerçekliklerini ifade etme özgürlüğünden mahrum kalabilmektedir. Örneğin, bir erkek çocuğunun pembe renk tercih etmesi veya bir kız çocuğunun araba oyuncaklarıyla oynaması, birçok kişi tarafından kabul edilmeyen davranışlar olabilmektedir. Bu baskılar, bireylerin kendi kimliklerini keşfetme ve kendilerini ifade etme süreçlerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Stereotipler ve cinsiyetçilikle mücadele etmek, toplumdaki eşitlik ve adaleti sağlamak için önemlidir. Bu amaçla, eğitim ve farkındalık çalışmalarıyla başlayarak,

toplumun bu konuda bilinçlenmesi gerekmektedir. Stereotipleri sorgulamak, cinsiyet rollerini sınırlamadan, her bireyin potansiyeline ulaşabileceği bir ortam yaratılmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca, hükümetler, iş dünyası ve diğer ilgili kurumlar da cinsiyet eşitliğini destekleyen politikaları benimsemeli ve uygulamalıdır (Yaktıl, 2000).

2.2.3.3. Toplumsal Cinsiyetin İş ve Eğitim Hayatındaki Etkileri

Toplumsal cinsiyet, bir bireyin cinsiyetine dayalı olarak toplum tarafından belirlenen rol ve beklentilerin bir araya getirdiği bir kavramdır. İş ve eğitim hayatında toplumsal cinsiyetin etkisi oldukça önemlidir ve bu etki birçok şekilde ortaya çıkmaktadır. İş hayatında toplumsal cinsiyet rolleri, birçok ülkede erkekler ve kadınlar arasında belirgin bir şekilde ayrılmıştır. Geleneksel olarak, erkekler genellikle yönetici, mühendis, doktor gibi lider pozisyonlarda yer alırken, kadınlar daha çok öğretmen, hemşire, sekreter gibi destekleyici rollerde çalışmaktadır. Bu ayrım, erkeklerin genellikle daha yüksek maaşlar ve daha fazla kariyer fırsatı elde etmesine yol açmaktadır. Bu durumun temel nedeni, toplumsal cinsiyet ile ilgili olarak toplumda hakim olan cinsiyetçi inançlardır (Erdut, 2011). Toplumlarda sıklıkla erkeklerin daha güçlü, daha yetenekli, liderlik kabiliyetine sahip olduğuna dair yanlış bir inanış bulunmaktadır. Bu inanışlar, kadınların iş hayatında yeterince değerli görülmemesine ve eşitsizliklere yol açabilmektedir (Erol, 2008).

Eğitim hayatında da toplumsal cinsiyetin etkisi sürmektedir. Birçok ülkede kız ve erkek çocuklarına farklı eğitimler verilmektedir. Kızlar çoğunlukla ev işleri, anne olma gibi konulara yönlendirilirken, erkekler daha çok matematik, bilim gibi alanlarda yeteneklerini geliştirmeye teşvik edilmektedir. Bu ayrım, cinsiyet temelli beceri eksikliklerine yol açabilmekte ve çocukların ilgi alanlarına göre değil, cinsiyetlerine göre seçimler yapmalarına neden olabilmektedir (Şentürk, vd., 2017).

Toplumsal cinsiyet eşitliği için ise önemli adımların atılması gerekmektedir. Cinsiyetçi inançları ve ayrımcılığı azaltacak politikalar ve programlar geliştirilmeli, kadınların eğitim ve iş hayatında eşit fırsatlara sahip olmaları için desteklenmelidir. Kadınların liderlik pozisyonlarına yükselme şansı ve erkeklerin ev içi sorumluluklarını paylaşma becerisi desteklenmelidir (Gedik, 2015; Öztürk ve Coşar, 2017).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde “araştırmanın modeli, evren, örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi” yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Nicel araştırma temeline dayanan bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılacaktır. Tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde mevcut durumu olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. İlişkisel tarama modeli iki ya da daha fazla değişken arasında, birlikte değişimin varlığını ortaya çıkarmayı amaçlayan tarama modelidir. İlişkisel çözümleme korelasyon ve karşılaştırma olarak iki türlü yapılmaktadır (Karasar, 2005). İlişkisel tarama modelinin de kullanıldığı bu çalışmada öğretmenlerinin dijital becerileri ile toplumsal cinsiyet algısı düzeyleri ve aralarında ilişki inceleneceğinden ilişkisel tarama modelinin kullanılması uygun bulunmuştur.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Denizli ili Pamukkale ilçesi Uzunpınar Mahallesi 5. Eğitim Bölgesindeki resmi okullarda görev yapan kadrolu ve görevlendirme olarak görev yapan okul öncesi, ilköğretim, ortaokul ve lise öğretmenlerinin sayısı 70 civarındadır. Araştırma evrenini temsil edecek öğretmenler arasından “rastgele örnekleme” yöntemiyle seçilen 69 öğretmenin (23 erkek, 46 kadın) katılımıyla veriler toplanmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı; üç bölümden oluşmuştur. Anketin birinci bölümünde öğretmenlere ait genel bilgileri içeren (a) Cinsiyet, b) Mesleki kıdem, c) Dijital Eğitim d) Sosyal Medya kullanımı, e) Sosyal medyada geçirilen süre f) Günlük internette geçirilen süre ile ilgili 6 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde “Dijital Yeterlilik Ölçeği” üçüncü bölümde ise “Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği” kullanılmıştır.

Dijital Yeterlilik Ölçeği (DYÖ) 22 maddeden ve 5’li likert tipi ölçektir. Ölçekteki ifadeler “1 Asla”, “2 Nadiren”, “3 Bazen”, “4 Sıklıkla”, “5 Her zaman

seçeneklerini içermekte olup seçenekler olumsuzdan olumluya doğru puanlanmıştır. Ölçekte olumsuz ya da ters bir ifade bulunmamaktadır (Ek).

Toplumsal Cinsiyet Algısı leği (TCA) 25 ifadeden oluşan 5“li likert tipi ölçektir. Ölçekteki sorular “1 Kesinlikle katılmıyorum”, “2 Kısmen katılmıyorum”, “3 Kararsızım”, “4 Kısmen Katılıyorum”, “5 Kesinlikle katılıyorum” seçeneklerini içermektedir ve seçenekler olumsuzdan olumluya doğru puanlanmıştır. Ölçekte 7 adet olumsuz ifade bulunmaktadır (Ek)

3.4. Verilerin Toplanması

Denizli ili Pamukkale ilçesindeki Uzunpınar Mahallesiindeki 5. Eğitim Bölgesinde resmi okullarda görev yapan okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinden “rastgele örnekleme” yöntemiyle seçilen en az 50 öğretmene ulaşılmıştır. Anket sorularının oluşturulmasında, öğretmenlere ulaştırılmasında ve cevapların kaydedilmesinde Google Forms uygulaması kullanılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Bu araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizleri için IBM SPSS v26 ve IBM SPSS AMOS v22 programlarından faydalanılmıştır. Araştırmanın demografik bulguları, frekans tabloları aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında kullanılan Dijital Yeterlilik ve Toplumsal Cinsiyet Algısı leklerinin geçerlilik analizleri için Doğrulatoryıcı Faktör Analizi (DFA) ve güvenilirlik analizleri için ise iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach’s Alpha (α) ile hesaplanmıştır. Ölçeklere ait normallik analizi için arpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri referans alınmıştır. Ölçeklere ait tanımlayıcı istatistikler için aritmetik ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değer metrikleri kullanılmıştır. Araştırma kapsamında oluşturulan hipotezlerin testi için iki kategoriden oluşan değişkenlere Bağımsız rnekleme T-Test, ikiden fazla kategoriye sahip değişkenlere Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), sürekli değişkenler için ise Pearson Momentler arpımı Korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Araştırmanın hipotezleri %95 güven aralığında $p < ,05$ noktasında istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, Dijital Yeterlilik Ölçeğinden ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeğinden elde edilen verilerin analizleriyle elde edilen istatistiksel bulgular ve yöntemler yer almaktadır.

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

1. Okul öncesi öğretmenlerinin dijital becerilere sahip olma düzeyleri ve toplumsal cinsiyet algısı düzeyleri nedir?

a) Cinsiyet, b)Meslekî kıdem, c)Dijital Eğitim, d)Sosyal medya kullanımı, e)Sosyal medyada geçirilen süre f)İnternette günlük geçirilen süre

2. İlkokul öğretmenlerinin dijital becerilere sahip olma düzeyleri ve toplumsal cinsiyet algısı düzeyleri nedir?

a) Cinsiyet, b)Meslekî kıdem, c)Dijital Eğitim, d)Sosyal medya kullanımı, e)Sosyal medyada geçirilen süre f)İnternette günlük geçirilen süre

3. Ortaokul ve lise öğretmenlerinin dijital becerilere sahip olma düzeyleri ve toplumsal cinsiyet algısı düzeyleri nedir?

a) Cinsiyet, b)Meslekî kıdem, c)Dijital Eğitim, d)Sosyal medya kullanımı, e)Sosyal medyada geçirilen süre f)İnternette günlük geçirilen süre

4) Öğretmenlerin dijital eğitim becerileri ile toplumsal cinsiyet algısı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

5) Öğretmenlerin dijital eğitim becerileri ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişkide yordayan hangisidir?

4.1.1. Bulgular

Araştırmanın bulguları bu bölüm altında verilmiştir.

Tablo 4.1. Sosyo-demografik Bulgular.

Değişken	Kategori	Frekans (N)	Yüzde (%)
	Erkek	23	33,3%

Cinsiyet

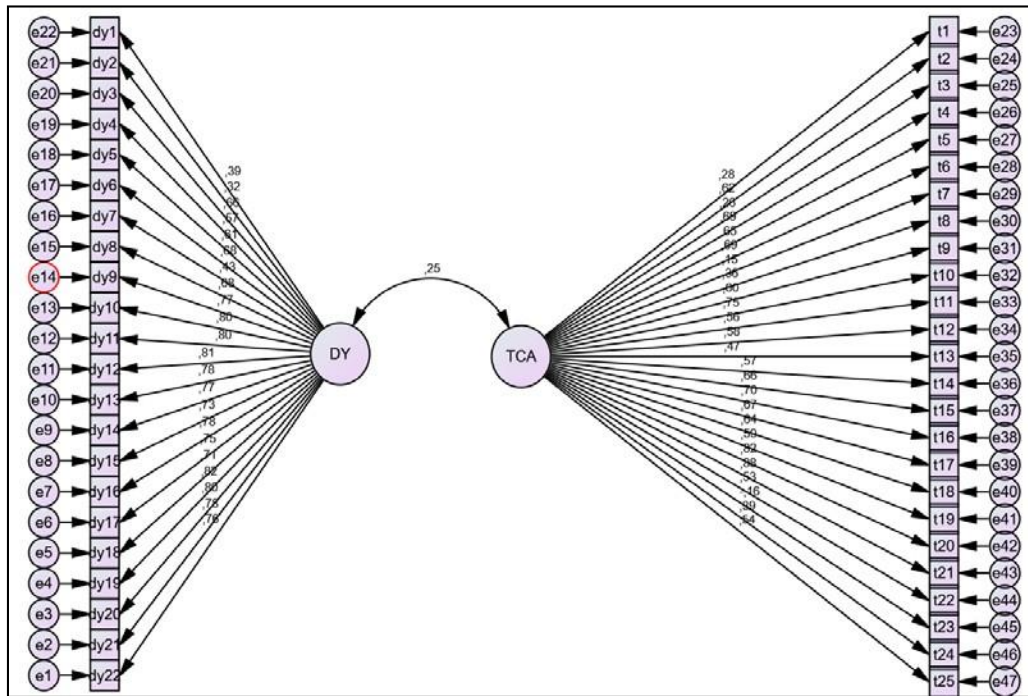
	Kadın	46	66,7%
	Toplam	69	100,0%
<hr/>			
Mesleki kıdeminiz	1-5 yıl	3	4,3%
	6-10 yıl	20	29,0%
	11-15 yıl	13	18,8%
	16 yıl ve üstü	33	47,8%
	Toplam	69	100,0%
<hr/>			
Sınıfınızda kullanmak üzere dijital eğitim aldınız mı?	Evet	42	60,9%
	Hayır	27	39,1%
	Toplam	69	100,0%
<hr/>			
Sosyal medyayı kullanıyor musunuz?	Evet	67	97,1%
	Hayır	2	2,9%
	Toplam	69	100,0%
<hr/>			
Sosyal medyayı günde kaç kez kullanıyorsunuz?	1-2 saat	49	71,0%
	3-4 saat	15	21,7%
	5-6 saat	4	5,8%
	Hiç kullanmıyorum	1	1,4%
	Toplam	69	100,0%

Araştırmaya toplam 69 kişi katılım göstermiştir. Katılımcıların %33,3'ü erkek, %66,7'si kadındır. Mesleki kıdeme göre katılımcıların %4,3'ü 1-5 yıl, %29'u 6-10 yıl, %18,8'i 11-15 yıl, %47,8'i 16 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahiptir. Katılımcıların %60,9'u sınıfta kullanmak üzere dijital eğitim alırken, %39,1'i almamıştır. Katılımcıların %97,1'i sosyal medyayı kullandığını ifade ederken, %2,9'u kullanmadığını belirtmiştir. Katılımcıların %71'i sosyal medyayı günde 1-2 saat, %21,7'si 3-4 saat, %5,8'i 5-6 saat kullanırken %1,4'ü hiç kullanmamaktadır. Katılımcıların %49,3'ü internette günlük olarak 1-2 saat zaman geçirirken, %34,8'i 3-4 saat ve %15,9'u ise 5-6 saat zaman geçirmektedir.

4.1.1.1. Dijital Yeterlilik ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'ne Ait Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizleri

Araştırma kapsamında kullanılan Dijital Yeterlilik ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'ne yönelik olarak uygulanan geçerlilik analizi için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Uygulanan doğrulayıcı faktör analizi yapısal modeli aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

Tablo 4.2. *Dijital Yeterlilik ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'ne Ait Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizleri*

Şekil 1: Doğrulayıcı Faktör Analizi Yapısal Modeli.

Doğrulayıcı faktör analizi yapısal modeli üzerinde Dijital Yeterlilik Ölçeği “DY” olarak, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği ise “TCA” olarak kısaltılmıştır. Yapısal model üzerinde yer alan iki değişken arasında kovaryans oluşturulmuştur. Oluşturulan modele ait uyum iyiliği değerleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.3. *Doğrulayıcı Faktör Analizi Uyum İyiliği Değerleri.*

	Değer	Mükemmel Uyum Değeri	Kabul Edilir Uyum Değeri
CMIN/ DF (χ^2/sd)	1,793	≤ 3	$\leq 4-5$

CFI (Comparative Fit Index)	,825	>0,90	0,80-0,89
NFI (Normed Fit Index)	,741	0,94-0,90	0,85-0,90
IFI (Incremental Fit Index)	,841	0,94-0,90	0,85-0,90
TLI (Tucker&Lewis Index)	,891	0,94-0,90	0,85-0,90
RMSEA	,081	≤0,05	0,05-0,10

Doğrulayıcı faktör analizine yönelik oluşturulan modelin uyum iyiliği değerleri incelendiğinde, CMIN/ DF (χ^2/sd) için 1,793, CFI için ,825, NFI için ,741, IFI için ,841, TLI için ,891 ve RMSEA için ise ,081 değerlerinin elde edildiği görülmektedir. Elde edilen değerler, modelin kabul edilir ve mükemmel uyum aralığında olduğunu göstermektedir (Barret, 2007; Byrne vd., 1989). Doğrulayıcı faktör analizi yapısal modeline ait yol parametreleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.4. Doğrulayıcı Faktör Analizi Yapısal Modeline Ait Yol Parametreleri.

			β	S.E.	C.R.	P
dy1	←	DY	,755			
dy2	←	DY	,776	,152	6,787	<,001
dy3	←	DY	,798	,145	7,014	<,001
dy4	←	DY	,817	,138	7,215	<,001
dy5	←	DY	,714	,140	6,165	<,001
dy6	←	DY	,751	,141	6,530	<,001
dy7	←	DY	,782	,153	6,846	<,001
dy8	←	DY	,733	,153	6,357	<,001
dy9	←	DY	,766	,142	6,687	<,001
dy10	←	DY	,781	,141	6,833	<,001
dy11	←	DY	,809	,151	7,132	<,001
dy12	←	DY	,799	,148	7,028	<,001
dy13	←	DY	,803	,137	7,065	<,001
dy14	←	DY	,772	,151	6,741	<,001

“(devamı arkadadır)”

“(devamı)” Tablo 4.4. *Doğrulayıcı Faktör Analizi Yapısal Modeline Ait Yol Parametreleri.*

dy15	<--	DY	,678	,144	5,813	<,001
dy16	<--	DY	,426	,119	3,524	<,001
dy17	<--	DY	,676	,148	5,793	<,001
dy18	<--	DY	,611	,141	5,180	<,001
dy19	<--	DY	,569	,134	4,794	<,001
dy20	<--	DY	,657	,139	5,611	<,001
dy21	<--	DY	,322	,134	2,637	<,001
dy22	<--	DY	,394	,136	3,250	<,001
t1	<--	TCA	,280			<,001
t2	<--	TCA	,621	,864	2,192	<,001
t3	<--	TCA	,259	,344	1,491	<,001
t4	<--	TCA	,690	1,181	2,233	<,001
t5	<--	TCA	,647	,516	2,197	<,001
t6	<--	TCA	,694	,957	2,235	<,001
t7	<--	TCA	,146	,565	1,058	<,001
t8	<--	TCA	,364	,745	1,873	<,001
t9	<--	TCA	,598	1,197	2,175	<,001
t10	<--	TCA	,752	1,379	2,262	<,001
t11	<--	TCA	,565	,705	2,149	<,001

“(devamı arkadadır)”

“(devamı)” Tablo 4.4. *Doğrulatoryı Faktör Analizi Yapısal Modeline Ait Yol Parametreleri.*

			β	S.E.	C.R.	P
t12	←	TCA	,581	1,011	2,162	<,001
t13	←	TCA	,468	,822	2,042	<,001
t14	←	TCA	,572	,714	2,154	<,001
t15	←	TCA	,655	1,151	2,213	<,001
t16	←	TCA	,701	1,433	2,239	<,001
t17	←	TCA	,667	1,050	2,220	<,001
t18	←	TCA	,640	,971	2,204	<,001
t19	←	TCA	,593	1,208	2,171	<,001
t20	←	TCA	,825	1,711	2,290	<,001
t21	←	TCA	,882	1,755	2,307	<,001
t22	←	TCA	,529	,842	2,115	<,001
t23	←	TCA	,158	,516	-1,116	<,001
t24	←	TCA	,394	,838	1,927	<,001
t25	←	TCA	,535	,860	2,119	<,001

Yapısal modelin yol parametreleri incelendiğinde, araştırma kapsamında kullanılan değişkenlerden maddelere giden tüm yolların istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p < ,01$). Model uyum indeksleri ve yol parametreleri incelendiğinde, araştırma kapsamında kullanılan Dijital Yeterlilik ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nin doğrulandığı söylenebilir. Dolayısıyla bu araştırma kapsamında modelin teorik yapısı ile veri

arasında ilişkinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Dijital Yeterlilik ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'ne ait güvenilirlik analizleri için kullanılan Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayısı değerleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.5. Ölçeklere Ait İç Tutarlılık (Cronbach's Alpha) Katsayıları.

Değişken	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Dijital Yeterlilik Ölçeği	,955	22
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	,870	25

Ölçeklere ait Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayıları incelendiğinde, Dijital Yeterlilik Ölçeği için $\alpha=,955$ ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği için $\alpha=,870$ değerlerinin elde edildiği görülmektedir. Elde edilen bu değerler, 700'ün üzerinde olması nedeniyle araştırma kapsamında kullanılan değişkenlerin iç tutarlılık katsayılarının güvenilir düzeyde olduğunu göstermektedir (Bayram, 2004). Araştırma değişkenlerine ait normal dağılım analizi için kullanılan çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4.6. Değişkenlere Ait Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) Değerleri.

	N	Skewness		Kurtosis	
	Değer	Değer	Std. Hata	Değer	Std. Hata
Dijital Yeterlilik Ölçeği	69	-,079	,289	,149	,570
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	69	-,764	,289	-,296	,570
Geçerli N	69				

Ölçeklere ait çarpıklık ve basıklık değerlerinin +2 ve -2 değerlerinin arasında olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla araştırma ölçeklerinin normallik varsayımını karşıladığı söylenebilir (George ve Mallery, 2010). Bu nedenle araştırmanın hipotez testleri için parametrik testler kullanılmıştır.

4.1.1.2. Ölçeklere Ait Tanımlayıcı İstatistikler

Araştırma kapsamında kullanılan ölçeklere ait tanımlayıcı istatistikler aşağıdaki

tabloda verilmiştir. Tanımlayıcı istatistiklerin verilmesinde ölçeklere ve maddelerine ait aritmetik ortalamalar, standart sapmalar, minimum ve maksimum değerler kullanılmıştır.

Tablo 4.7. Ölçeklere Ait Tanımlayıcı İstatistikler.

Değişken/Madde	Ortalama	Min.	Max.
Dijital Yeterlilik Ölçeği			
1)Öğrenciler, veliler ve meslektaşlarımla iletişimi gerçekleştirmek için farklı dijital iletişim kanallarını kullanırım.	3,42	,86	2,00 5,00
2)Okul içindeki ve dışındaki meslektaşlarımla birlikte çalışmak için dijital teknolojileri kullanırım.	3,43	,85	2,00 5,00
3)Dijital öğretim becerilerimi aktif olarak geliştirmeye çalışırım.	3,55	,92	2,00 5,00
4)Çevrimiçi etkinliklere katılırım.	3,35	,87	2,00 5,00
5)Farklı dijital kaynaklar bulmak ve seçmek için farklı internet siteleri ve arama stratejileri kullanırım.	3,35	,92	2,00 5,00
6)Kendi dijital kaynaklarımı oluşturur ve var olan kaynakları ihtiyaçlarıma göre değiştiririm.	3,16	,98	1,00 5,00
7)Sınav, öğrenci notları, kişisel veriler vb. hassas içeriği etkin bir şekilde korurum.	4,33	,76	2,00 5,00

“(devamı arkadadır)”

“(devamı)” Tablo 4.7. Ölçklere Ait Tanımlayıcı İstatistikler.

8)Dijital teknolojilerin sınıfta etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamak için nasıl, ne zaman ve neden kullanılacağını özellikle düşünürüm.	3,97	,95	1,00	5,00
9)Öğrencilerimin iş birliği çevrimiçi ortamlardaki etkinliklerini ve etkileşimlerini izlerim.	3,04	1,02	1,00	5,00
10)Öğrencilerim gruplar halinde çalışıp öğrenme çıktısı elde etmek için dijital teknolojileri kullanırlar.	2,88	,93	1,00	5,00
11)Öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini planlamalarını, belgelemelerini ve izlemelerini sağlamak için dijital teknolojileri kullanırım.	3,10	1,00	1,00	5,00
12)Öğrencilerin gelişimini izlemek için dijital değerlendirme araçlarını kullanırım.	3,00	1,03	1,00	5,00
13)Ek desteğe ihtiyacı olan öğrencileri zamanında belirlemek için elimdeki tüm verileri analiz ederim.	3,29	,96	1,00	5,00
14)Etkili geri bildirim sağlamak için dijital teknolojileri kullanırım.	3,38	,96	1,00	5,00
15)Öğrenciler için dijital ödevler oluşturulurken karşılaşılabilecekleri potansiyel dijital güçlükleri göz önünde bulundururum.	3,55	1,02	1,00	5,00
16)Öğrencilere bireyselleştirilmiş öğrenme ortamları sunmak için dijital teknolojileri kullanırım.	3,12	1,04	1,00	5,00
17)Öğrencilerin derse aktif olarak katılması için dijital	3,57	,95	1,00	5,00

“(devamı arkadadır)”

“(devamı)” Tablo 4.7. Ölçeklere Ait Tanımlayıcı İstatistikler.

18)Öğrencilere bilgilerin güvenilirliğini nasıl değerlendireceklerini, yanlış bilgilendirme ve önyargıları nasıl tespit edeceklerini öğretirim.	3,65	,94	1,00	5,00
19)Öğrencilerimin birbiriyle veya çevreleriyle iletişim kurmak ve iş birliği yapmak için dijital araçları kullanmalarını gerektiren ödevler veririm.	3,00	,94	1,00	5,00
20)Öğrencilerin dijital içerik oluşturmalarını gerektiren ödevler veririm.	2,78	,98	1,00	5,00
21)Öğrencilere güvenli ve sorumlu bir şekilde çevrimiçi platformlarda nasıl davranacaklarını öğretiyorum.	3,35	1,03	1,00	5,00
22)Öğrencilerimi somut problemleri çözmek için dijital teknolojileri yaratıcı bir şekilde kullanmaya teşvik ederim.	3,20	1,02	1,00	5,00
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği				
1)Evlilik, kadının çalışmasına engel olmaz.	4,28	1,28	1,00	5,00
2)Kadın sadece ailesinin ekonomik sıkıntısı varsa çalışmalıdır.*	4,49	1,09	2,00	5,00
3)Çalışan kadın da çocuklarına yeterince zaman ayırabilir.	4,39	,71	3,00	5,00
4)Kadınlar anne olduktan sonra çalışmamalıdır.*	3,94	1,37	1,00	5,00
5)Kadın siyasetçiler de başarılı olabilir.	4,59	,61	3,00	5,00
6)Kadınlar evlendikten sonra çalışmamalıdır.*	4,45	1,11	1,00	5,00
7)Çalışma hayatı kadının ev işlerini aksatmasına neden olmaz.	3,36	1,46	1,00	5,00
8)Çalışan bir kadın hayattan daha çok zevk alır.	3,90	1,37	1,00	5,00

“(devamı arkadadır)”

“(devamı)” Tablo 4.7. Ölçeklere Ait Tanımlayıcı İstatistikler

10)Kocasız kadın çalışmamalıdır.*	3,81	1,49	1,00	5,00
11)Kadınlar yönetici olabilir.	4,42	,96	1,00	5,00
12)Çalışan bir kadın kazandığı geliri eşine vermelidir.*	3,91	1,35	1,00	5,00
13)Çalışan bir kadın çocuklarına daha iyi anne olur	3,34	1,29	1,00	5,00
14)Erkekler de çamaşır, bulaşık gibi ev işleri yapmalıdır.	4,49	,96	1,00	5,00
15)Kocasız kadın sahıpsiz eve benzer.*	4,10	1,39	1,00	5,00
16)Bir ailenin gelirini erkekler sağlamalıdır.*	3,46	1,64	1,00	5,00
17)Kadınlar kendi başına ticarethane açmamalıdır.*	4,42	1,25	1,00	5,00
18)Kadınların birinci görevi ev işlerini üstlenmektir.*	4,35	1,20	1,00	5,00
19)Bir kadın kocasından daha fazla çalışmamalıdır.*	2,99	1,59	1,00	5,00
20)Erkek her zaman evin reisi olmalıdır.*	3,16	1,70	1,00	5,00
21)Toplumun liderliği genellikle erkeklerin elinde olmalıdır.*	3,39	1,65	1,00	5,00
22)Kız çocuklarına da erkek çocuklar kadar özgürlük verilmelidir.	4,20	1,21	1,00	5,00
23)Bir kadının kendi haklarına sahip olabilmesi için gerekirse kocasına sahip çıkabilmelidir.	3,66	1,31	1,00	5,00
24)Kadın kocasından yaş olarak daha küçük olmalıdır.*	3,46	1,47	1,00	5,00
25)Ailedeki önemli kararları erkekler vermelidir.*	4,29	1,22	1,00	5,00
Dijital Yeterlilik Ölçeği	3,34	,68	1,73	4,86
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği	3,93	,74	2,09	5,00

* ters kodlanmış madde.

Araştırma kapsamında kullanılan ölçeklere ait tanımlayıcı istatistikler incelendiğinde, Dijital Yeterlilik Ölçeği'ne ait genel ortalamanın 3,34 (ss=,68) ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'ne ait genel ortalamanın ise 3,93 (ss=,74) olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçlara göre bireylerin dijital yeterlilik düzeylerinin orta, toplumsal cinsiyet algısı düzeyinin ise orta-üst seviyede olduğu görülmektedir.

4.1.1.3. Demografik Değişkenlere Göre Dijital Yeterlilik Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması (T-Test, Anova)

Demografik değişkenler ile Dijital Yeterlilik düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi adına iki kategoriden oluşan değişkenler için Bağımsız Örneklem

T-Test, ikiden fazla kategoriye sahip değişkenler için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Post- Hoc Tukey analizleri uygulanmıştır. Analizlerden elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.8. *Demografik Değişkenlere Göre Dijital Yeterlilik Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması (T-Test, Anova).*

Değişken	Kategori	Ort.	Ss.	t/F	p	Fark																																																										
Cinsiyet	1 Erkek	3,51	,64	1,438	,155	-																																																										
	2 Kadın	3,26	,70				Mesleki kıdeminiz	1 1-5 yıl	3,92	,66	1,572	,205	-	2 6-10 yıl	3,51	,80	3 11-15 yıl	3,24	,55	4 16 yıl ve üstü	3,22	,63	Sınıfınızda kullanmak üzere dijital eğitim aldınız mı?	1 Evet	3,52	,71	2,941	,004*	1>2	2 Hayır	3,05	,54	Sosyal medyayı kullanıyor musunuz?	1 Evet	3,35	,66	,520	,605	-	2 Hayır	3,09	1,80	Sosyal medyayı günde kaç kez kullanıyorsunuz?	1 1-2 saat	3,29	,66	3,306	,043*	3>1	2 3-4 saat	3,38	,64	3 5-6 saat	4,15	,27	İnternette geçirdiğiniz günlük süre ne kadardır?	1 1-2 Saat	3,21	,69	9,315	,000*	3>1,2	2 3-4 Saat	3,19
Mesleki kıdeminiz	1 1-5 yıl	3,92	,66	1,572	,205	-																																																										
	2 6-10 yıl	3,51	,80																																																													
	3 11-15 yıl	3,24	,55																																																													
	4 16 yıl ve üstü	3,22	,63																																																													
Sınıfınızda kullanmak üzere dijital eğitim aldınız mı?	1 Evet	3,52	,71	2,941	,004*	1>2																																																										
	2 Hayır	3,05	,54																																																													
Sosyal medyayı kullanıyor musunuz?	1 Evet	3,35	,66	,520	,605	-																																																										
	2 Hayır	3,09	1,80																																																													
Sosyal medyayı günde kaç kez kullanıyorsunuz?	1 1-2 saat	3,29	,66	3,306	,043*	3>1																																																										
	2 3-4 saat	3,38	,64																																																													
	3 5-6 saat	4,15	,27																																																													
İnternette geçirdiğiniz günlük süre ne kadardır?	1 1-2 Saat	3,21	,69	9,315	,000*	3>1,2																																																										
	2 3-4 Saat	3,19	,47																																																													
	3 5-6 Saat	4,07	,63																																																													

* $p < ,05$ noktasında istatistiksel olarak anlamlı.

Demografik değişkenlere göre dijital yeterlilik ölçeğinden alınan puanların karşılaştırıldığı T-Test ve Anova tablosuna göre; dijital yeterlilik düzeyinin cinsiyete [t=1,438, p>,05], mesleki kıdeme [F=1,572, p>,05] ve sosyal medyayı kullanıp kullanmama durumuna göre [t=,520, p>,05] istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Sınıfta kullanmak üzere dijital eğitim alanların dijital yeterlilik düzeylerinin, almayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur [t=2,941, p<,05]. Sosyal medyayı günde 5-6 saat kullananların dijital yeterlilik düzeylerinin, sosyal medyayı günde 1-2 saat kullananlara göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur [t=3,306, p<,05]. İnternette günlük olarak 5-6 saat vakit geçirenlerin dijital yeterlilik düzeylerinin, internette günlük olarak 1-2 saat ve 3-4 saat vakit geçirenlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur [F=9,315, p<,05].

4.1.1.4. Demografik Değişkenlere Göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması (T-Test, Anova)

Demografik değişkenler ile toplumsal cinsiyet algısı düzeyi arasındaki ilişkinin incelenebilmesi adına iki kategoriden oluşan değişkenler için Bağımsız Örneklem T-Test, ikiden fazla kategoriye sahip değişkenler için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Post-Hoc Tukey analizleri uygulanmıştır. Analizlerden elde edilen sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.9. Demografik Değişkenlere Göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması (T-Test, Anova).

Değişken	Kategori	O r	Ss.	t/F	p	Far k
Cinsiyet	1 Erkek	3	,84	-4,451	,000*	2>1
	2 Kadın	4	,54			
Mesleki kıdeminiz	1 1-5 yıl	4	,16	,914	,439	-
	2 6-10 yıl	4	,62			
	3 11-15 yıl	3	,83			
	4 16 yıl ve üstü	3	,79			

“(devamı arkadadır)”

“(devamı) Tablo 4.9. *Demografik Değişkenlere Göre Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği’nden Alınan Puanların Karşılaştırılması (T-Test, Anova).*”

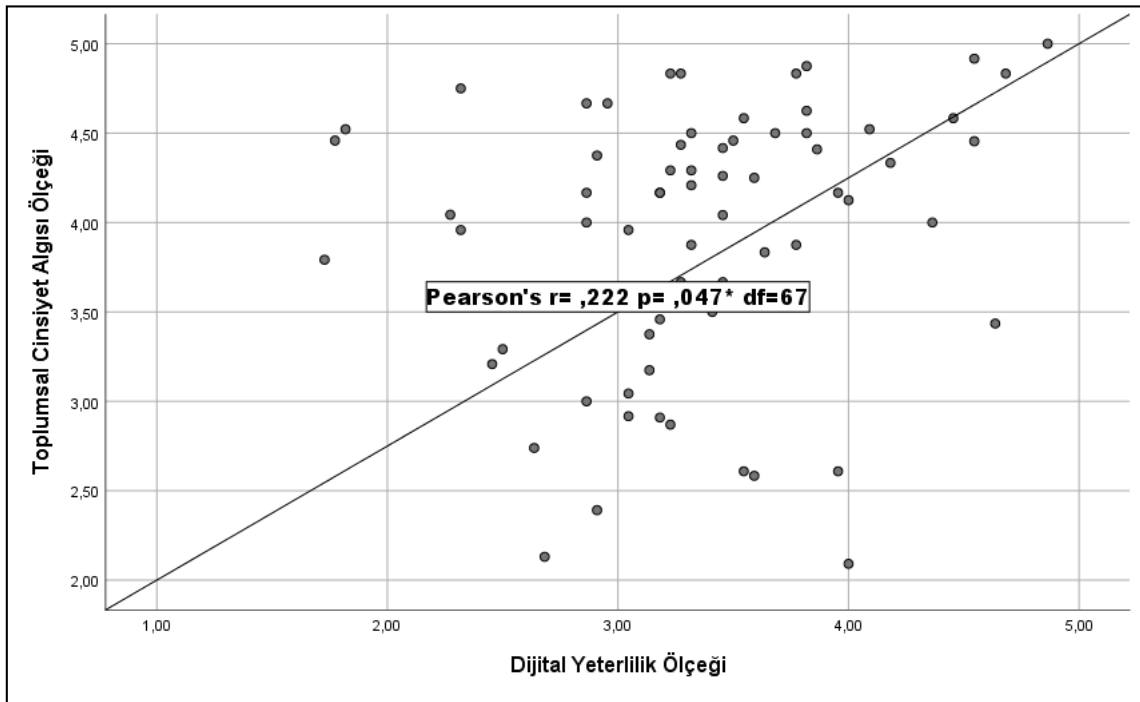
Sınıfımızda kullanmak üzere dijital eğitim aldınız mı?	1 Evet	4	,73	1,341	,184	-
	2 Hayır	3	,74			
Sosyal medyayı kullanıyor musunuz?	1 Evet	3	,75	-,640	,525	-
	2 Hayır	4	,37			
Sosyal medyayı günde kaç kez kullanıyorsunuz?	1 1-2 saat	3	,72	1,117	,333	-
	2 3-4 saat	4	,61			
	3 5-6 saat	3	1,39			
İnternette geçirdiğiniz günlük süre ne kadardır?	1 1-2 Saat	3	,62	,384	,683	-
	2 3-4 Saat	3	,79			
	3 5-6 Saat	4	,98			

* $p < ,05$ noktasında istatistiksel olarak anlamlı.

Demografik değişkenlere göre toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinden alınan puan farklılıklarının karşılaştırıldığı T-Test ve Anova analizi sonuçlarına göre, toplumsal cinsiyet algısının yalnızca cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir [$t = -4,451$, $p < ,05$]. Kadınların toplumsal cinsiyet algısı düzeylerinin erkeklere göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu bulunmuştur.

4.1.1.5. Dijital Yeterlilik ile Toplumsal Cinsiyet Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Korelasyon)

Araştırma kapsamında katılımcılardan elde edilen dijital yeterlilik düzeyleri ile toplumsal cinsiyet algısı düzeyi arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak tespit edilebilmesi amacıyla Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki saçılım grafiğinde yer almaktadır.

Şekil 2: Dijital Yeterlilik ile Toplumsal Cinsiyet Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Pearson Korelasyon).

Dijital yeterlilik ile toplumsal cinsiyet algısı düzeyi arasındaki ilişkinin incelendiği Pearson Korelasyon analizi sonuçlarına göre, dijital yeterlilik düzeyi ile toplumsal cinsiyet algısı düzeyi arasında düşük ve pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir [$r(67)=,222$, $p<,05$]. Elde edilen sonuca göre dijital yeterlilik düzeyi ile toplumsal cinsiyet algısı düzeyi eş yönlü olarak birlikte hareket etmektedir.

4.1.1.6. Hipotez Sonuçları

Araştırma kapsamında test edilen hipotez sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.10. *Hipotez Sonuçları.*

Hipotez	Durum
H1: Dijital yeterlilik düzeyi cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.	RED
H2: Dijital yeterlilik düzeyi mesleki kıdeme göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.	RED

H3: Dijital yeterlilik düzeyi dijital eğitim alma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.	KABUL
H4: Dijital yeterlilik düzeyi sosyal medyayı kullanıp kullanmama durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.	RED
H5: Dijital yeterlilik düzeyi sosyal medyayı günlük kullanım sıklığına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.	KABUL
H6: Dijital yeterlilik düzeyi internette geçirilen günlük süreye göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.	KABUL
H7: Toplumsal cinsiyet algısı düzeyi cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.	KABUL
H8: Toplumsal cinsiyet algısı düzeyi mesleki kıdeme göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.	RED
H9: Toplumsal cinsiyet algısı düzeyi dijital eğitim alma durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.	RED
H10: Toplumsal cinsiyet algısı düzeyi sosyal medyayı kullanıp kullanmama durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.	RED
H11: Toplumsal cinsiyet algısı düzeyi sosyal medyayı günlük kullanım sıklığına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.	RED
H12: Toplumsal cinsiyet algısı düzeyi internette geçirilen günlük süreye göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.	RED

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuç

Bu tez çalışmasında öğretmenlerin dijital yeterlilikleri ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmanın teorik kısmından elde edilen bulgulara göre; dijital yeterliliğin bireylerin, bilgiye erişim, iletişim ve problem çözme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayan önemli bir faktör olduğu anlaşılmıştır. Dijital yeterliliğin öğretmenler açısından da pek çok avantajının bulunduğu da anlaşılmıştır. Dijital yeterliliğe sahip olan öğretmenlerin öğrencilere daha etkili ve çeşitlendirilmiş öğretim materyalleri sunabileceği anlaşılmıştır. Öğretmenlerin toplumsal cinsiyet algısının ise eğitim ortamlarında önemli bir rol oynayabileceği sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin bu algısı, sınıf içindeki ilişkileri, öğrenciler arasındaki etkileşimleri ve öğrenme süreçlerini etkileyebilmektedir. Örneğin öğretmenlerin, öğrencilere karşı bilinçli ya da bilinçsiz şekilde cinsiyetle ilgili önyargılara ve stereotiplere sahip olmaları mümkündür. Bu durum, öğrencilere yanlış cinsiyet rolleri ve beklentileri iletilmesine neden olabilir.

Çalışmanın analiz bölümünden elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya katılan 69 kişinin demografik dağılımı incelendiğinde, katılımcıların cinsiyet oranları %33,3'ü erkek ve %66,7'si kadın olarak belirlenmiştir. Mesleki kıdeme göre ise katılımcıların dağılımı şu şekildedir: %4,3'ü 1-5 yıl, %29'u 6-10 yıl, %18,8'i 11-15 yıl ve %47,8'i 16 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahiptir. Ayrıca, dijital eğitim alan katılımcıların %60,9'u bu eğitimleri sınıfta kullanmak amacıyla almıştır. Sosyal medya kullanımının yaygın olduğu görülmüş olup, katılımcıların %97,1'i sosyal medya kullanmaktadır. Sosyal medya ve internet kullanım süreleri katılımcılar arasında çeşitlilik göstermektedir. Bu bulgular, araştırmanın demografik ve dijital eğitimle ilgili sonuçlarını daha detaylı bir şekilde anlamamıza olanak tanımaktadır.

Araştırma kapsamında kullanılan ölçeklere ait tanımlayıcı istatistiklere göre, Dijital Yeterlilik Ölçeği'nde bireylerin genel ortalama dijital yeterlilik düzeyi 3,34 olarak belirlenmiştir (standart sapma=0,68). Bu sonuca göre, katılımcıların dijital yeterlilik düzeyi orta seviyededir. Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nde ise bireylerin genel ortalama toplumsal cinsiyet algısı düzeyi 3,93 olarak tespit edilmiştir (standart sapma=0,74). Bu veri, katılımcıların toplumsal cinsiyet algısı düzeyinin orta-üst seviyede olduğunu göstermektedir. Bu istatistiksel sonuçlar, araştırma kapsamındaki ölçeklerle

ölçülen dijital yeterlilik ve toplumsal cinsiyet algısı konularında genel bir değerlendirme sağlamaktadır.

Yapılan T-Test ve Anova analizleri sonuçlarına göre, araştırmaya katılan kişilerin dijital yeterlilik düzeyi cinsiyet, mesleki kıdem ve sosyal medya kullanımı durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Yani, cinsiyet, mesleki kıdem veya sosyal medya kullanımı, katılımcıların genel dijital yeterlilik düzeyinde belirgin bir etki yaratmamaktadır. Ancak, sınıfta dijital eğitim alanların dijital yeterlilik düzeyinin eğitim almayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, dijital eğitim alanların bireylerin dijital yeterlilik düzeyini artırma potansiyeline işaret etmektedir. Ayrıca, sosyal medyayı günde 5-6 saat kullananların dijital yeterlilik düzeyinin, günde 1-2 saat kullananlara göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde, interneti günlük 5-6 saat kullananların dijital yeterlilik düzeyi, günlük 1-2 saat ve 3-4 saat kullananlara göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksektir. Bu bulgular, dijital yeterlilik düzeyini etkileyebilecek faktörlerin belirlenmesi ve öğrenme ortamlarının bu faktörlere göre optimize edilmesi açısından önemli bir yol gösterici olarak değerlendirilebilir.

Demografik değişkenlere göre yapılan T-Test ve Anova analizi sonuçlarına göre, toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinden alınan puanlardaki farklılıklar incelendiğinde, toplumsal cinsiyet algısının sadece cinsiyet temelinde istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde değiştiği belirlenmiştir [$t=-4,451$, $p<0,05$]. Bu sonuçlar, kadınların toplumsal cinsiyet algısı düzeyinin erkeklere kıyasla anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğunu göstermektedir. Yani, araştırmaya katılan bireyler arasında toplumsal cinsiyet algısı açısından cinsiyet temelinde belirgin bir farklılık bulunmaktadır. Bu bulgu, toplumsal cinsiyet algısının cinsiyete bağlı olarak değişebileceğini ve kadınların genel olarak daha yüksek bir toplumsal cinsiyet algısına sahip olduğunu göstermektedir.

Pearson Korelasyon analizi sonuçlarına göre, dijital yeterlilik ile toplumsal cinsiyet algısı düzeyi arasında incelenen ilişki düşük ve pozitif yönlü bir korelasyon içermektedir [$r(67)=0,222$, $p<0,05$]. Bu bulgular, dijital yeterlilik düzeyi ile toplumsal cinsiyet algısı düzeyi arasında bir ilişki olduğunu, yani bu iki değişkenin eş yönlü olarak birlikte hareket ettiğini göstermektedir. Yani, dijital yeterlilik düzeyi arttıkça, toplumsal cinsiyet algısı düzeyinde de artış eğilimi gözlemlenmektedir.

Çalışmada dijital yeterlilikle ilgili elde edilen bulgulara göre; cinsiyet ve mesleki

kıdeme göre dijital yeterlilik düzeyinde anlamlı farklılık bulunmamıştır. Yani, araştırmaya katılan bireyler arasında cinsiyet ve mesleki kıdem açısından dijital yeterlilik düzeyinde istatistiksel olarak belirgin bir farklılık tespit edilememiştir. Ancak, dijital eğitim alan katılımcılar arasında dijital yeterlilik düzeyinin yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, sosyal medya kullanım sıklığı ve internet kullanım süresi arttıkça dijital yeterlilik düzeyinin de arttığı belirlenmiştir. Bu bulgular, dijital eğitimin bireylerin dijital yeterlilik düzeyini olumlu yönde etkileyebileceğini ve aynı zamanda sosyal medya ile internet kullanımının da dijital becerilerle ilişkili olabileceğini göstermektedir.

Çalışmada toplumsal cinsiyet algısı ile ilgili elde edilen bulgulara göre; cinsiyete göre toplumsal cinsiyet algısı düzeyi arasında anlamlı farklılık vardır, kadınların algısı daha yüksektir. Bu durum, araştırmaya katılan kadınların genel olarak toplumsal cinsiyet konusundaki algılarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ancak, mesleki kıdeme, dijital eğitim alma durumuna, sosyal medya kullanımı ve günlük internet kullanım süresine göre toplumsal cinsiyet algısı düzeyinde anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Yani, katılımcıların mesleki kıdemi, dijital eğitim alma durumu, sosyal medya kullanımı ve günlük internet kullanım süresi toplumsal cinsiyet algısı düzeyinde istatistiksel olarak belirgin bir etki yaratmamıştır. Sonuç olarak, çalışma, cinsiyet temelinde toplumsal cinsiyet algısında belirgin bir farklılık olduğunu ortaya koymaktadır, ancak diğer demografik değişkenlerin bu algı üzerinde etkili olmadığını göstermektedir.

5.2. Öneriler

1. Dijital Yeterlilik, problem çözme becerilerini geliştirmede etkili olduğu için bu konuda MEB Personeline seminerler verilebilir.
2. Öğretmenlerin Dijital Yeterlilik ile ilgili öğretim materyalleri geliştirmeleri konusunda onlara farklı ortamlar sunulabilir.
3. Öğretmenlerin öğrencilerle ilgili cinsiyet rolleri ve beklentileri konusunda okul rehber öğretmenleri ile birlikte çalışmalarını önemle tavsiye edilir.
4. Çalışmada toplumsal cinsiyet algısı düzeyi bakımından kadınların algısının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bunda katılımcıların çoğunun kadın olması da etkilidir. Erkek öğretmenlerin çoğunlukta olduğu Meslekî ve Teknik Anadolu Liselerinde de Dijital Yeterlilik düzeyi ve Toplumsal Cinsiyet Algısı ele alınabilir.
5. Alanyazında yapılan araştırmalar sonucunda öğretmenlerin dijital yeterlilikleri ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişki farklı evren, örneklem ve değişkenler açısından inceleme yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Adaçay, F. R.(2018). Toplumsal cinsiyetin yaratılması ve sürdürülmesinde temel kurumların rolü. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 1(2), 345-363.
- Akpınar, Y., ve Altun, A.(2014). Bilgi toplumu okullarında programlama eğitimi gereksinimi. *Elementary Education Online*, 13(1).
- Arslan, F., ve Kahraman, H. T.(2019). Yapay zekâ tabanlı büyük veri yönetim aracı. *Journal of Investigations on Engineering and Technology*, 2(1).
- Ataş, H., ve Gündüz, S.(2019). *Yükseköğretimde dijital dönüşüm*. Dijital Dönüşüm Ekonomik ve Toplumsal Boyutuyla. Gazi Kitabevi.
- Barret, P.(2007). Structural Equation Modelling: Adjudging Model Fit. *Personality And Individual Differences*, 42.
- Barut, E., Tuğtekin, U., ve Kuzu, A.(2016). Programlama eğitiminin bilgi işlemsel düşünme becerileri bağlamında incelenmesi. *In 4th International Instructional Technologies & Teacher Education Symposium* (pp. 210-214).
- Bayram, N. (2004). *Sosyal Bilimlerde SPSS İle Veri Analizi*, Ezgi Kitabevi, Bursa.
- Bozkurt, A.(2020). Educational technology research patterns in the realm of the digital knowledge age. *Journal of Interactive Media in Education*, 2020(1).
- Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., Kaban, A. L., Taşçı, G., ve Aykul, M. (2021). Dijital bilgi çağı: Dijital toplum, dijital dönüşüm, dijital eğitim ve dijital yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2)
- Budak, A.G.D.Y., ve Budak, Ö.(2012). *Öğrencilerin bilgisayar destekli eğitim hakkındaki yargıları ve bde ile temel bilgisayar bilgisi öğretiminin etkinliği*.
- Budak, N.(2021). Geleceğin Meslekleri ve dijital beceriler. *Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Seçme Yazılar*, 283-312.
- Byrne, B. M. (2012). *Structural Equation Modeling With Mplus: Basic Concepts, Applications, And Programming*. New York, NY: Routledge Taylor And Francis Group.
- Canbek, G., ve Sağiroğlu, Ş.(2007). Çocukların ve gençlerin bilgisayar ve internet güvenliği. *Politeknik Dergisi*, 10(1).
- Cevahir, H., ve Özdemir, M.(2017). Programlama öğretiminde karşılaşılan zorluklara yönelik öğretmen görüşleri ve çözüm önerileri. *Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu içinde*, 24, 26.
- Demir, A.(2020). Toplumsal cinsiyet algısı ve kariyer kararsızlığı: sinop örneği. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(22).

- Demir, E.(2021). *Veri yönetimi*. Dijital dönüşüm ve bilişim sistemleri (Ed.: Tarık Talan ve Cemal Aktürk).
- Demirci, H. F.(2021). *Dijital sağlık ortamında veri yönetimi: Ölçek geliştirme çalışması* (Master's thesis, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Doğan, O.(2023). *Öğretim elemanlarının dijital yeterlilik seviyelerinin incelenmesi: turizm akademisyenleri özelinde bir araştırma*. Journal of Tourism Intelligence and Smartness, 6(2).
- Durak, H. Y. ve Yılmaz, F. G. K. (2019). Öğretmen adaylarının matematik öğretimine yönelik eğitsel dijital oyun tasarımlarının ve tasarım sürecine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 20(1).
- Duran, E., ve Özen, N. E. (2018). Türkçe derslerinde dijital okuryazarlık. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 3(2).
- Erdut, T.(2011). *Toplumsal cinsiyet bakımından evde çalışma*. Çalışma ve Toplum, 2(29), 55-82.
- Erikli, S.(2020). Çalışma yaşamında toplumsal cinsiyet ayrımcılığının görünümü. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1).
- Erol, M.(2008). Toplumsal cinsiyetin tutumlar üzerindeki etkisi. *Sosyal Bilimler Dergisi/Journal of Social Sciences*, 32(2).
- Eyuboğlu, F. A. B., ve Yılmaz, F. G. K. (2018). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme tutumları, dijital yerli olma durumları ve teknoloji kabulü arasındaki ilişkinin birbirleri ile ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 4(1).
- Fidan, M., ve Yeleğen, H. C.(2022). Öğretmenlerin dijital yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi ve dijital yeterlik gereksinimleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 23(2).
- Geçgel, H., Fatih, Kana., ve Duygu, Eren.(2020). Türkçe eğitiminde dijital yetkinlik kavramının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3).
- Gedik, E.(2015). Toplumsal cinsiyeti ana akımlaştırmanın Türkiye’de kadın hareketi üzerindeki etkisi ve toplumsal cinsiyet adaleti kavramı. *Akademik Hassasiyetler*, 2(4).
- George, D. ve Mallery, M.(2010). *SPSS For Windows Step By Step: A Simple Guide And Reference*, 10/E. Pearson Education.
- Gökbulut, B.(2021). Öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri ile hayat boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(3).
- Günaydın, A. U.(2012). Cumhuriyet Öncesi Kadın Yazarların Romanlarında Toplumsal Cinsiyet ve Kimlik Sorunsalı (1877-1923) (Doctoral dissertation, *Bilkent Üniversitesi* (Turkey)).

- Günaydın, S.(2018). Bloom dijital taksonomisine genel bir bakış. *International Journal of Computers in Education*, 1(1).
- Gürbüz, Ocak., ve Karakuş, G.(2018). Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık öz-yeterliliği ölçek geliştirme çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(5).
- Kalav, A.(2012). Namus ve toplumsal cinsiyet. *Mediterranean Journal of Humanities*, 2(2), 151-163.
- Karacan, N.(2016). Toplumsal cinsiyet kavramı, yeniden inşası ve sanata yansımaları. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 5(24), 1079-1093.
- Karakuş, G., ce Gürbüz, Ocak(2019). Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık öz-yeterlilik becerilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1).
- Karakuş, T., Çağıltay, K., Kaşıkçı, D., Kurşun, E., ve Ogan, C.(2014). Türkiye ve Avrupa'daki çocukların internet alışkanlıkları ve güvenli internet kullanımı. *Eğitim ve Bilim*, 39(171).
- Kaya Elif ve Kaya, R. R.(2022). Beyaz önlüklü ve gözlüklü: karikatürlerde hekim stereotipleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(4).
- Korucu, A. T.(2020). Fen eğitiminde kullanılan dijital hikâyelerin öğretmen adaylarının akademik başarısı, sayısal yetkinlik durumları ve sorgulama becerileri üzerindeki etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(1).
- Mert, M., Bülbül, H.İ., ve Sağiroğlu, Ş.(2012). Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda güvenli internet kullanımı. *Türk Bilim Araştırma Vakfı*, 4(5).
- Namazcı, H. Ü.(2012). Herkes için temel bilgisayar ve internet kılavuzu.
- Ömer, Ö. Z.(2020). Dijital liderlik: dijital dünyada okul lideri olmak. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 3(1).
- Özaydınlık, K.(2014). Toplumsal cinsiyet temelinde Türkiye'de kadın ve eğitim. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, (33).
- Özçelik, T., ve Şahin, M. K.(2023). Erken çocukluk dönemi toplumsal cinsiyet rollerinin şekillenmesinde aile tipi, kardeş ve arkadaşların rolü. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 10(2).
- Özgür, Çark(2020). Dijital dönüşümün işgücü ve meslekler üzerindeki etkileri. *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries*, 4(19).
- Özkazanç, A., ve Kavram, T. C.(2010). Bilim ve toplumsal cinsiyet. *II. Kadın Hekimlik ve Kadın Sağlığı Kongresi Kitabı*, 16-22.
- Özmen, S., ve Keskin, S.(2021). *Dijital toplum. Dijital Gelecek Dijital Dönüşüm*, 201.
- Öztürk, S., ve Coşar, K.(2017). İşgücüne katılmama kararında toplumsal cinsiyetin rolü.

Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(2).

- Saraç, S. (2013). Toplumsal cinsiyet. *Toplumsal cinsiyet ve yansımaları*, 27-32.
- Sertaş, A., ve Luşoğlu, S.(2014). Televizyonda cinsiyetçilik: reklam filmleri üzerinden bir analiz. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(5).
- Soylu, N. S.(2017). Spontane kişilik özelliği çıkarımları ve cinsiyet stereotipleri (Master's thesis, *Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü*).
- Şahin, M. (2019). Kültür aktarımında toplumsal cinsiyetin rolü. *Akademik Hassasiyetler*, 6(11).
- Şentürk, B., Ünnü, N.A. A., ve Kesken, J.(2017). İş yaşamında toplumsal cinsiyetin etkisi: Türkiye üniversiteleri örneği. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 879-892. TDK, 2018.
- Yaktıl, G.(2000). Cinsiyet rolleri ile ilgili stereotiplerin televizyonda sunumu. *Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli İletişim Dergisi*, 17(17).
- Yapıcı, A. (2020). Toplumsal cinsiyet din ve kadın. *Çamlıca Yayınları*.
- Yenice, N., Sümer, Ş., Oktaylar, H.C., ve Erbil, E.(2003). Fen bilgisi derslerinde bilgisayar destekli öğretimin dersin hedeflerine ulaşma düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(24).

EKLER

Ek 1: Uygulama İzin Onayı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-90885999
Konu : Anket Uygulama İzni

30/11/2023

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 14.11.2023 tarihli ve 446721 sayılı yazısı.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Sevinç GÖKMEN, "Öğretmenlerin Dijital Yeterlilikleri ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Pamukkale ilçesinde bulunan okullarda görev yapan öğretmenlere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin İlgi yazılarında belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2023/2024 eğitim-öğretim yılı içinde denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Dr. Emre ÇALIŞKAN
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
30/11/2023
Hamit GENÇ
Vali a.
Vali Yardımcısı V.

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüze Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hamit GENÇ
Vali a.
Vali Yardımcısı V.

Ek:
1-Anket Formları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : M.Akif Ersoy Mah.29 Ekin Bulv.No:174/1
Merkezefendi/DENİZLİ
İnternet Adresi: <http://denizli.meb.gov.tr>
E-Posta: ah20@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Hüseyin ERKOÇ-V.H.K.İ. / Sefa GELMEŞ-Sef
Telefon No : 0 (258) 234 20 95
Faks : 0 (258) 234 20 99

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://denizli.sorumli.meb.gov.tr> adresinde: 5269-806a-3670-8375-8038 Yürürlükte kullanılmaktadır.

Ek 2: Kişisel Bilgi Formu

Evrak Tarih ve Sayısı: 08.11.2023-E.446082

Sayın Katılımcımız

Katılacağınız bu çalışma, "Pamukkale Üniversitesi Eğitim Yönetimi Tezsiz Yüksek Lisans" adıyla, Sevinç GÖKMEN tarafından Temmuz-Aralık 2023 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: Öğretmenlerin Dijital Yeterlilikleri ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Araştırmanın Nedeni: Bilimsel araştırma Tez çalışması

Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler): .....

Araştırma Uygulaması: Anket *10.201.1.83* Görüşme

Gözlem *236* .....
9.11.2023

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve okul/kurum yönetiminin izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çalışmada sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Veriler sadece araştırmada kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır.

Uygulamalar, kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakabilirsiniz.

Katılımı onaylamadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı :Sevinç GÖKMEN

İletişim Bilgileri :541 290 66 71

:gokmensevinc162@gmail.com

Yukarıda bilgileri bulunan araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

.....

İsim-Soyisim İmza:

Katılımcı Adı-Soyadı :

Telefon Numarası :

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EKLER**Değerli Öğretmen Arkadaşlarım,**

Yüksek lisans çalışmamda yararlanmak için sizlerin görüşlerine ihtiyaç duymaktayım.

Aşağıda size eğitimciler için dijital yeterlik ölçeği sunulmaktadır. Bölümlerde yer alan ifadelerin karşısında yer alan duruma ilişkin bir seçeneği işaretlemeniz beklenmektedir. Sizden beklenen ifadeleri okuyarak size en uygun olanı işaretlemektir. Vereceğiniz yanıtlar bilimsel bir çalışmada bilimsel yöntemlerle değerlendirilecektir.

Yapmış olduğunuz katkı ve desteklerden dolayı teşekkür eder, saygılar sunarım.

10.201.1.83

3236

9.11.2023

Sevinç GÖKMEN

Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

Kişisel Bilgileriniz

1. Cinsiyetiniz

: 1. Kadın ( )

2. Erkek ( )

2. Meslekî Kıdeminiz

: 1-5 Yıl ( ) 6-10 Yıl ( ) 11-15 yıl ( ) 16 Yıl ve üstü

3. Sınıfınızda kullanmak üzere dijital eğitim aldınız mı : Evet ( ) Hayır ( )

4. Sosyal medyayı kullanıyor musunuz? : Evet ( ) Hayır ( )

5. Sosyal medyayı günde kaç saat kullanıyorsunuz?:

Hiç kullanmıyorum ( ) 1-2 Saat ( ) 3-4 Saat ( ) 5-6 Saat ( )

6. Günlük internette geçirdiğiniz süre:

Hiç kullanmıyorum ( ) 1-2 Saat ( ) 3-4 Saat ( ) 5-6 Saat ( )

Ek 3: Dijital Yeterlilik Ölçeği

Evrak Tarih ve Sayısı: 08.11.2023-E.446882

16

Bölüm 1. Dijital Yeterlilik Ölçeği:

Aşağıda yer alan ifadelere ne derece katıldığınızı "Asla", "Nadiren", "Bazen", "Sıklıkla", "Her zaman" seçeneklerinden birini (x) işareti ile belirtiniz. Lütfen hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız.

	Asla	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
1 Öğrenciler, veliler ve meslektaşlarıyla iletişimi geliştirmek için farklı dijital iletişim kanalları kullanırlar.	1	2	3	4	5
2 Okul içindeki ve dışındaki meslektaşlarıyla birlikte çalışmak için dijital teknolojileri kullanırlar.	1	2	3	4	5
3 Dijital öğretim becerilerini aktif olarak geliştirmeye çalışırlar.	1	2	3	4	5
4 Çevrimiçi etkinliklere katılırlar.	1	2	3	4	5
5 Farklı dijital kaynaklar bulmak ve seçmek için farklı internet siteleri ve arama stratejileri kullanırlar.	1	2	3	4	5
6 Kendi dijital kaynaklarını oluşturur ve var olan kaynakları ihtiyaçlarına göre değiştirirler.	1	2	3	4	5
7 Sınav, öğrenci notları, kişisel veriler vb. hassas içeriği etkin bir şekilde korurlar.	1	2	3	4	5
8 Dijital teknolojilerin etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak için nasıl, ne zaman ve neden kullanıldığını açıklıkla tartışır/ler.	1	2	3	4	5
9 Öğrencilerinin iş birliği çevrimiçi ortamlardaki etkileşimlerini ve etkileşimlerini izler/ler.	1	2	3	4	5
10 Öğrencilerin gruplar halinde çalışırken öğrenme çıktısı elde etmek için dijital teknolojileri kullanırlar.	1	2	3	4	5
11 Öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini planlamalarını, belgelemelerini ve izlemelerini sağlamak için dijital teknolojileri kullanırlar.	1	2	3	4	5
12 Öğrencilerin gelişimini izlemek için dijital değerlendirme araçlarını kullanırlar.	1	2	3	4	5
13 Ek desteğe ihtiyacı olan öğrencileri zamanında belirlemek için elindeki tüm verileri analiz eder/ler.	1	2	3	4	5
14 Etkili geri bildirim sağlamak için dijital teknolojileri kullanırlar.	1	2	3	4	5
15 Öğrenciler için dijital ödevler oluştururken karşılaşılabilecekleri potansiyel dijital güçlükleri göz önünde bulundururlar.	1	2	3	4	5
16 Öğrencilere bireyselleştirilmiş öğrenme ortamları sunmak için dijital teknolojileri kullanırlar.	1	2	3	4	5
17 Öğrencilerin derse aktif olarak katılması için dijital teknolojileri kullanırlar.	1	2	3	4	5
18 Öğrencilere bilgilerin güvenilirliğini nasıl değerlendireceklerini, yanlış bilgilendirme ve önyargıları nasıl tespit edeceklerini öğretir/ler.	1	2	3	4	5
19 Öğrencilerinin birbirleriyle veya çevreleriyle iletişim kurmak ve iş birliği yapmak için dijital araçları kullanmalarını gerektiren ödevler verir/ler.	1	2	3	4	5
20 Öğrencilerin dijital içerik oluşturmalarını gerektiren ödevler verir/ler.	1	2	3	4	5
21 Öğrencilere güvenli ve sorumlu bir şekilde çevrimiçi platformlarda nasıl davranacaklarını öğretir/ler.	1	2	3	4	5
22 Öğrencilerini somut problemlerini çözmek için dijital teknolojileri yaratıcı bir şekilde kullanmaya teşvik eder/ler.	1	2	3	4	5

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek 4: Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği

Evrak Tarih ve Sayısı: 08.11.2023-E.446882

17

Bölüm 2: TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI ÖLÇEĞİ:

Aşağıda yer alan ifadelere ne derece katıldığınızı "kesinlikle katılıyorum", "kısmen katılıyorum", "kararsızım", "kısmen katılıyorum", "kesinlikle katılıyorum" seçeneklerinden birini (X) işareti ile belirtiniz. Lütfen hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız.

	Kesinlikle katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Kararsızım	Kısmen katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	1	2	3	4	5
2	1	2	3	4	5
3	1	2	3	4	5
4	1	2	3	4	5
5	1	2	3	4	5
6	1	2	3	4	5
7	1	2	3	4	5
8	1	2	3	4	5
9	1	2	3	4	5
10	1	2	3	4	5
11	1	2	3	4	5
12	1	2	3	4	5
13	1	2	3	4	5
14	1	2	3	4	5
15	1	2	3	4	5
16	1	2	3	4	5
17	1	2	3	4	5
18	1	2	3	4	5
19	1	2	3	4	5
20	1	2	3	4	5
21	1	2	3	4	5
22	1	2	3	4	5
23	1	2	3	4	5
24	1	2	3	4	5
25	1	2	3	4	5

Ek 5: Dijital Yeterlilik Ölçek Kullanma İzni**Sevinç GÖKMEN** <gokmensevinc162@gmail.com>18 Eylül Pzt
14:04

Alıcı: tokerturker

Değerli Hocam,
Ben Sevinç GÖKMEN
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Eğitim Yönetimi alanında Tezsiz Yüksek Lisans yapmaktayım. 2023-2024 Öğretim Yılı Güz döneminde Danışmanım Doç. Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN'in rehberliğinde "Öğretmenlerin Dijital Yeterlilikleri ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Arasındaki İlişki" başlıklı proje hazırlayacağım.Çalışmamda "Dijital Yeterlilikler" adlı ölçeğinizi kullanabilmek için izninizi istiyorum.
İyi çalışmalar diliyorum.
Saygılarımla.

Turker Toker <tokerturker@hotmail.com>18 Eylül Pzt
18:32

Alıcı: ben

Merhaba,
Ölçeği kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar dilerim.

Türker

> On 18 Sep 2023, at 05:04, Sevinç GÖKMEN <gokmensevinc162@gmail.com> wrote:

Ek 6: Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçek İzni

Sevinç GÖKMEN <gokmensevinc162@gmail.com>

19 Eylül Sal
13:44 (21
saat önce)

Alıcı: altinova2012

Değerli Hocam,
Ben Sevinç GÖKMEN
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Eğitim Yönetimi alanında Tezsiz
Yüksek Lisans yapmaktayım. 2023-2024 Öğretim Yılı Güz döneminde Danışmanım
Doç. Dr. Zeynep Meral TANRIÖĞEN'in rehberliğinde "Öğretmenlerin
Dijital Yeterlilikleri ve Toplumsal Cinsiyet Algısı Arasındaki İlişki" başlıklı proje
hazırlayacağım. Çalışmamda "Toplumsal Cinsiyet" adlı ölçeğinizi kullanabilmek için
izninizi istiyorum.
İyi çalışmalar diliyorum.
Saygılarımla.

YanıtlaYönlendir

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğretim Görevlisi Uzm. Hasan Hüseyin
ALTINOVA 14/01/2016'da vefat ettiği için ölçek izni alınamamıştır.

ACI KAYBIMIZ

Fakültemizin Akademik Personeli Öğretim Görevlisi Uzm. Hasan Hüseyin ALTINOVA
14.01.2016 günü hayatını kaybetmiştir. Yakınlarına ve tüm fakültemize başsağlığı diliyoruz.
Ondan kalan fotoğraflar ile onu anıyoruz...

ÖZGEÇMİŞ